A°. 1850. N°. 15[illegible]

ROTTERDAMSCHE COURANT.

Saturdag den 21 December.

LONDEN den 18 december (*des avonds*).

De generaal sir *W. Lumley*, die reeds ten jare 1787 in dienst trad, en zich in Egypte, aan de Kaap de Goede Hoop, in Zuid-Amerika en bij den oorlog in Spanje onderscheidde, overleed den 15 dezer, in den ouderdom van 82 jaren.

— Van Southampton wordt den 18 dezer geschreven, dat het stoomschip *Helena Sloman*, kapit. *Paulsen*, van Hamburg en Southampton naar New-York bestemd, verongelukt is; 175 personen der bemanning en landverhuizers zijn gered, doch 5 verdronken.

— Het stoomschip *Niagara* heeft berigten uit de Vereenigde Staten aangebragt, van welke de boodschap van den president *Fillmore*, waarmede de Zitting van het Congres den 2 dezer geopend werd, het belangrijkste is. Na eenige voorloopige beschouwingen wordt gezegd dat de Unie in vrede met alle Natien verkeert, en dat het Land de zegeningen van den vrede in ruime mate geniet. Het verdrag met Engeland, tot daarstelling van een kanaal tusschen de Atlantische en Stille Zeeën, is bekrachtigd, maar over de bepaling van vrijhavens aan de beide uiteinden van dat kanaal en andere punten moet nog gehandeld worden. Met Brazilië is het voorgenomen verdrag nog niet gesloten. — De inkomsten hebben in het den 30 junij geëindigd jaar 47,421,748 en de uitgaven 43,002,168 dollars bedragen, en de openbare schuld is met 495,276 dollars verminderd.

De President noemt het heffen van regten op inkomende goederen, tot stijving der schatkist, een onbetwistbaar regt, maar spoort tevens tot het aanmoedigen van de nijverheid der eigene ingezetenen aan. Een hoog tarief kan niet besten[illegible], de fabriekant behoeft gelijkmatigheid en bestendigheid, ten einde hem vertrouwen in te boezemen dat hij niet door plotselinge veranderingen ongelukkig gemaakt zal worden. — Naardien meer dan drie vierde gedeelten der inwoners van den landbouw leven, beveelt de President de oprigting van een bureau voor dien tak aan, ten einde aan dit middel van bestaan leiding en aanmoediging te geven.

De aanhechting van Texas en de aanwinst van California en Nieuw Mexico hebben de bevolking met 124,000 zielen vermeerderd. Eene vermeerdering van magt, tot beteugeling der Indiaansche stammen die deze gewesten gedurig verontrusten, wordt ten sterkste aanbevolen, als mede de oprigting van eene wijkplaats voor oude en gebrekkige militairen, en de bevordering van groote openbare werken. De President verblijdt zich over den gelukkigen uitslag der genomen maatregelen wegens het vraagstuk der slavernij.

De boodschap van den President heeft over het algemeen een gunstigen indruk gemaakt.

Op Jamaica bleef de cholera voortwoeden; de ingezetenen van New-York waren voornemens ondersteuning derwaarts te zenden.

— Uit Lissabon gaan de berigten tot 9 dezer. De onderhandelingen tusschen de Regering en de Bank duurden voort. Men verontrustte zich over het gerucht dat het Spaansch Gouvernement groote verminderingen in het tarief der inkomende regten maken wil, hetwelk voor den Portugeschen handel uiterst nadeelig zijn zou. De Bisschop van Braga is den 5 dezer, in de Lissabonsche hoofdkerk, met veel plegtigheid tot kardinaal gewijd, waarna de Pauselijke Nuntius een groot feest gaf, tot hetwelk ook de Engelsche diplomatieke agenten genoodigd waren, die echter, om ligt begrijpelijke redenen, geen gevolg aan die uitnoodiging gaven.

PARIJS den 18 december.

De Wetgevende Vergadering heeft gisteren en heden de beraadslagingen over de wet nopens de hypotheken voortgezet. Het vraagstuk, wegens het al of niet uitbreiden van het aantal kiezers, zal denkelijk aanstaanden maandag behandeld worden, naar aanleiding van het voorstel van den heer *Lefranc*; men verwacht bij die gelegenheid belangrijke discussien.

— Naar men wil weten, zijn wijzigingen in het Fransche Ministerie op handen. De Minister van Marine zou willen aftreden, terwijl de stelling van dien voor Openbare Werken zeer moeijelijk is geworden.

— Laatstleden maandag avond heeft boven de stad Havre een vreeselijk onweder gewoed, waarbij de bliksem in verscheiden schepen geslagen is; de donder was zoo zwaar, dat door de dreuning in vele woningen de glasruiten verbrijzeld werden.

— Te Madrid is het vraagstuk omtrent de begrooting den 12 dezer door den Ministerraad bepaald geregeld, zoodat men nu eerstdaags de aanbieding der begrooting te gemoet zag. De ministeriële bladen verzekeren dat het cijfer der begrooting van uitgaven voor het volgend jaar 1,050 millioenen realen zal beloopen, zijnde zulks 150 millioenen minder dan het vorig jaar. Bij de aanbieding van het budget zou de nieuwe Minister van Finantien, naar men verzekerde, zijne finantiële combinatien ontvouwen, waarbij vooral moet uitkomen, dat de Regering genegen schijnt, alle pogingen in het werk te stellen om den voorspoed en den rijkdom der koloniale bezittingen van Spanje te ontwikkelen.

KEULEN den 19 december.

Te Bonn is den 17 dezer, op welken dag de beroemde *Beethoven* tachtig jaren oud geweest zou zijn, eene *Beethovens*-Vereeniging gevestigd, met het doel om door wekelijksche uitvoering van uitstekende muziekwerken de zucht voor de toonkunst aan te moedigen en jeugdige toonkunstenaars aan te kweeken.

— Terwijl de vermindering der Pruissische troepen over het algemeen ijverig wordt voortgezet, spreekt men er echter van dat die welke onder den generaal *von Strotha* bij Kreuznach staan tot een observatieleger van tusschen vijf en twintig- en dertigduizend man zullen vermeerderd worden.

De Oostenrijksche en Pruissische commissarissen, graaf *Leiningen* en generaal *von Peucker*, zijn den 16 dezer te Kassel aangekomen, zoodat het gerucht, als had laatst genoemde zich van die zending verschoond, onwaar geweest is. De inwoners van Hessen-Kassel worden door de sterke inkwartiering geweldig uitgeput; over de krijgstucht en bescheidenheid der Pruissische en Oostenrijksche troepen zijn zij nogtans tevreden, maar klagen zeer wegens den overmoed der Beijerschen.

Von Peucker ontving eergisteren talrijke bezoeken van Hessische ambtenaren, en zou hun verklaard hebben de militaire executie haren vrijen loop te zullen laten, indien men zich niet naar de verordeningen, in september wegens de inning der belastingen uitgevaardigd, voegen wilde. Weigerde men dit dan zouden de Bondstroepen den 19den te Kassel binnenrukken.

— De circulaire der Pruissische aan de overige Duitsche Regeringen, ter uitnoodiging tot deelneming aan de Conferentien te Dresden, vangt aan met te zeggen dat de behoefte aan doortastende hervormingen der Staatsregeling van den Duitschen Bond zich reeds sedert vele jaren had doen gevoelen, en dat de Regeringen den wensch naar herziening der Bondsconstitutie ernstig hebben gedeeld, maar de daartoe beproefde pogingen tot hiertoe van weinig bevredigend gevolg waren geweest. Bij de gebeurtenissen van 1848 is het duidelijk gebleken dat die Bondsconstitutie niet in staat was de toenmalige stormen te wederstaan en de bedreigde op zichzelf staande Staten te beschermen. De Pruissische en Oostenrijksche Regeringen hebben, overtuigd dat de herziening der Constitutie en de nieuwe zamenstelling van den Bond uit eenparige zamenwerking van alle Duitsche Regeringen moet voortspruiten, zich nu vereenigd om de gezamenlijke Bondgenooten tot eene vrije beraadslaging over deze gewigtige aangelegenheid uit te noodigen, als gepast middel waartoe zij gemeenschappelijke Minister-Conferentien beschouwen, van welke zij zich de beste vruchten beloven. Daarop volgt dan de uitnoodiging tot het zenden van gevolmagtigden naar Dresden, uiterlijk vóór 23 december.

— Maarschalk *Radetzky*, die Weenen nu reeds verlaten zal hebben, wordt gezegd de overbrenger van de nieuwe statuten voor Lombardyë en Venetië te zijn, welke door graaf *Hardegg*, die gedurende vele jaren gouverneur dier provincien was en hare behoeften zeer goed kent, zijn ontworpen.

's GRAVENHAGE den 19 december.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 13 dezer is de heer *Thorvald Egidius* erkend als vice-consul van Zweden en Noorwegen, te Amsterdam.

Bij besluit van den 18 dezer heeft Zijne Majesteit aan jonkh. mr. *D. A. Gevers*, wonende te Oegstgeest, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als adjunct-houtvester in het eerste jagt-district der provincie Zuidholland.

Z. M. heeft goedgekeurd het beroep door de Waalsche Hervormde gemeente alhier uitgebragt op den wel eerw. heer *P. Bouchez*, te Versailles, vroeger predikant te Rijssel, laatstelijk agent van de Centrale Protestantsche Maatschappij in Frankrijk.

— Na een voorafgaand vergelijkend examen is, bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken, benoemd tot opzigter van den waterstaat in het 5de district (provincie Gelderland) *H. J. Wennekers*.

— Blijkens eene opgave in de *Staats-Courant* is voor de oprigting van een standbeeld voor prins *Willem I* binnen de stad 's Gravenhage in het geheel ontvangen eene som van *f* 41,464. 85½. Deze gelden zijn besteed als volgt: aan den beeldhouwer *L. Royer*, voor het vervaardigen van een model van het standbeeld, van basreliefs, enz. *f* 8250; aan de firma *P. van Vlissingen* en *D. van Heel*, voor het gieten van het standbeeld, *f* 20,000; aan den heer *J. Galman*, voor het vervaardigen van het voetstuk, *f* 11,565. 98½; voor gehouden opzigt bij de oprigting van het voetstuk en andere voorbereidende werkzaamheden *f* 1648. 87.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwburg alhier zal saturdag den 21 dezer bestaan uit *les Huguenots*.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Avondzitting van woensdag* 18 *december*.

Aan de orde is de beraadslaging over Hoofdstuk X der Staatsbegrooting (*Departement van Oorlog*).

De Voorzitter, gebruik makende van de magt, hem bij het reglement van orde gegeven, doet de Vergadering overgaan in committé-generaal.

(Uit § 278 der memorie van beantwoording is gebleken, dat de Minister van Oorlog zich bereid verklaarde, om in committé-generaal openingen te geven omtrent de uitgaven voor het materieel der genie.)

Ten kwart vóór 10 ure wordt de zitting wederom openbaar en is de discussie over de algemeene strekking van het Xde Hoofdstuk aangevangen en voortgezet tot en met art. 16.

In den loop der discussien is gebleken dat in committé mededeelingen zijn gedaan, door de Ministers van Oorlog en van Buitenlandsche Zaken; dat die mededeelingen aan twee sprekers niet hebben voldaan voor zoo ver het de rede des Ministers van Buitenlandsche Zaken betrof. Hij had niet die inlichtingen gegeven, welke strekken konden tot juiste waardering van een zeer gewigtig punt. Zij zouden dan ook, ofschoon met leedwezen, hunne stem aan het Hoofdstuk van Oorlog weigeren. Dit werd zeer betreurd door den Minister van Oorlog, die nu twee stemmen (de heeren *Metman* en *van Akerlaken*) moest missen, omdat een ander Minister, naar hunne zienswijze, niet goed of niet volledig inlichtingen had gegeven.

Donderdag morgen voortzetting der beraadslagingen.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van donderdag* 19 *december*.

In deze zitting zijn ingekomen twee adressen, als: 1°) van den heer *Kicherer*, te Amsterdam, die zich beklaagt over het gebeurde nopens zijn ontslag uit de schutterlijke dienst, en 2°) betrekkelijk de bevrachting voor de Nederlandsche Handel-Maatschappij. — Verzending naar de Commissie.

Ook is in deze zitting ingekomen een ontwerp van wet tot amortisatie van schuld over 1850.

De beraadslagingen worden voortgezet over Hoofdstuk X van de Staatsbegrooting voor den jare 1851, betrekkelijk het *Departement van Oorlog*.

Onderscheiden sprekers voeren nog het woord. De heer *van Goltstein* wil eene ineensmelting der militaire geneeskundige kweek school met de Hoogeschool te Utrecht. De Minister van Oorlog ontwikkelt, in antwoord daarop, de gronden welke voor de afzonderlijke school pleiten. Eenige vragen en opmerkingen van den heer *Storm van 's Gravesande* worden mede door den Minister beantwoord, die daaraan de toezegging paart, om bij volgende begrootingen aan de geuite bezwaren van vorm, voor zoo ver hij die kan deelen en na rijp beraad, te gemoet te komen. — De heer *Engelen* zal het Hoofdstuk niet afstemmen, zoo als de heeren *Metman* en *van Akerlaken*, omdat de Minister van Buitenlandsche Zaken in committé zulke onvoldoende inlichtingen heeft gegeven; wel is waar was die mededeeling onvoldoende, zonderling en bevreemdend, maar de door den Minister van Oorlog gedane voldeed hem in allen deele, weshalve hij vóór het Hoofdstuk zal stemmen. Andere leden verklaren hetzelfde gevoelen te omhelzen. De heer *Provó Kluit* bestrijdt bij de behandeling van art. 35 de instelling der maréchaussée, en wenscht die alleen te behouden, wanneer dat corps onder de civiele autoriteit en onder het Departement van Justitie wordt gebragt. Zijn gevoelen wordt door verscheiden leden bestreden.

Het geheele Xde Hoofdstuk wordt ten slotte met 49 tegen 14 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Zylker*, *van Akerlaken*, *Westerhoff*, *Metman*, *Hugenholtz*, *Taets van Amerongen*, *Reinders*, *Hengst*, *de Poorter*, *van der Heyden*, *Storm*, *Dommer van Poldersveldt*, *van der Linden* en *Sloet tot Oldhuis*.

De beraadslagingen worden geopend over Hoofdstuk V, *Departement van Binnenlandsche Zaken*.

De heer *van Hall* meent thans nader te moeten ontwikkelen, hetgeen door hem bij de algemeene beraadslagingen is aangevoerd, dat namelijk, voor zoo ver hem bekend is, de tegenwoordige Minister van Binnenlandsche Zaken de duurste Minister van dat departement is, dien wij ooit gehad hebben; dat wil zeggen, dat geen Minister tot hiertoe eene begrooting heeft voorgedragen, die zoo hoog is opgevoerd. Hij vindt het van het Ministerie cordaat, dat het verklaard heeft, dat de groote rij der bezuinigingen en vereenvoudigingen is gesloten, doch hij hoopt, dat de Vertegenwoordiging thans er tegen waken zal, dat het Ministerie in een uiterste vervalle, want hij vreest dat men nu gevaar loopt in een ander uiterste te vervallen, dat is dat men een weg bewandelen zal, die tot het doen van grootere uitgaven leiden zal. Hij treedt in eene ontwikkeling en berekening om de juistheid zijner bewering en becijfering te bewijzen. Hij verdedigt de tabellen, die hij daarvan heeft opgemaakt, en die hij ter tafel van den Voorzitter overlegt, tegen de aanmerkingen, die daarop door den heer *de Man* waren gemaakt. Hij geeft daarbij, onderanderen, te kennen, dat de som van *f* 80,000, die thans voor onvoorziene uitgaven op dit Hoofdstuk voorkomt, bij zijne vergelijking, niet behoeft te worden afgetrokken, daar, volgens het vroeger gevolgd wordende stelsel, aan geen departement eene som als zoodanig wierd verleend, ten zij deze uit besparingen uit het eigen Hoofdstuk konden worden gevonden; zij was alzoo als het ware onder het Hoofdstuk begrepen. De spreker stelt als slotsom, dat, al nam men nu het verschil aan tusschen de begrooting voor 1851, vergeleken met 1845, op *f* 283,000, en al trekt men ook daarvan af de *f* 80,000 voor onvoorziene uitgaven, dan nog de aanhangige begrooting steeds ruim *f* 200,000 hooger is dan die voor 1845. Sedert 1845 is bij dit departement eene doorgaande verhooging op te merken geweest. De begrooting voor 1850 is hooger dan die voor 1849 en die van 1851 is weder hooger dan die voor 1850. En deze normale begrooting, tot stand gebragt onder een nieuwen stand van zaken, is, vergeleken met die voor 1845, een tijdstip toen men de Regering van geldverspilling beschuldigde, *f* 283,000 hooger. Hij doorloopt al de afdeelingen van het Hoofdstuk, om aan te toonen dat hij bijna nergens bezuinigingen waarneemt. Zoo zijn bij voorbeeld de kosten van het departement van 1845 tot 1850 verminderd met omtrent *f* 20,000, doch sedert 1850 heeft daarop geene vermindering van eenig aanbelang plaats gehad; die kosten zijn ook hooger dan in België. De kosten voor de Nationale Nijverheid zijn wel verminderd, doch dat is geene bezuiniging, voortvloeijende uit het beheer, doch alleen het gevolg van de inkorting der premien voor de visscherij, waarvan hij het nut of het nadeel voor vele plaatsen thans geheel in het midden laat. Voor de afdeeling Waterstaat wordt *f* 215,000 meer aangevraagd, dan er werkelijk in 1845 is uitgegeven; die van 1850 was *f* 57,000 hooger dan in 1849; en nu wordt er voor 1851 weder eene gelijke verhooging voorgesteld. Hij weet niet of ook hier niet het gezegde zou kunnen worden toegepast van den grijsaard, dat een der leden heeft aangehaald, die meende dat alle reorganisatien tot meerdere uitgaven zouden leiden. Hij vreest, dat die afdeeling de kanker zal worden voor ons finantiewezen, indien de Minister en de Vertegenwoordiging daarvoor niet mogten waken. Buiten dat alles zijn dan nog *f* 80,000 voor onvoorziene uitgaven, waardoor vele afdeelingen hooger kunnen worden opgevoerd, dan zij nu zijn aangevraagd. Wat aangaat de IIde afdeeling van het Hoofdstuk, de kosten voor provinciale besturen, schijnt er eene vermindering naar vroeger gerekend te hebben plaats gevonden, doch deze moet ook niemand verblinden. Ten gevolge van de uitbreiding der werkzaamheden van de Provinciale Staten, zullen deze meerdere en langdurige vergaderingen moeten houden. De reis- en verblijfkosten der leden van de Provinciale Staten, waarop zij regt hebben, zullen tot een aanzienlijk bedrag stijgen. Volgens eene matige berekening zullen die uitgaven *f* 77,000 beloopen, waarvan het gevolg is, dat de bezuiniging, die men zich ten aanzien dezer tweede afdeeling voorstelt, in wezenlijkheid ook niet zal bestaan, maar in eene verhooging der bedoelde kosten zal uitloopen. Hij zwijgt nu verder van de toenemende bureaucratie bij dat departement, en van de zucht, die er heerscht, tot uitbreiding der centralisatie. Daarvan zou uit de correspondentien van den Minister met de Staten-Vergadering kunnen blijken. Hij gelooft, dat op de verschillende afdeelingen van dit departement wel degelijk bezuinigingen zouden zijn te verkrijgen, en dat men daarbij den waren regel diende in het oog te houden: *veel kleintjes maken één groote*. Hij toont aan dat de Minister van Finantien daarvan, ten aanzien van zijn hoofdstuk, het bewijs levert. Niettegenstaande de aanzienlijke bezuinigingen op dat hoofdstuk tot stand gebragt, heeft hij ook voor 1851 nog besparingen kunnen maken. Hij meent dat elk Minister binnen het kader zijner begrooting behoort te blijven, en, bij het doen van noodzakelijke nieuwe uitgaven, aan den anderen kant besparingen moet opsporen. Hij ziet zich verpligt, immers voor alsnog, aan dit hoofdstuk zijne goedkeuring te weigeren.

De heer *Wintgens* beveelt de belangen van den landbouwer der voortdurende zorg des Ministers aan en meent dat meer partij van de commissie van landbouw kon worden getrokken; hij uit den wensch dat algemeene maatregelen tegen de veeziekte genomen worden; hij hoopt dat de Regering zich het onderwerp van het tiendregt met ernst zal aantrekken; hij beveelt het credietsystema voor de grondbezitters ter overweging aan, dat zulke goede gevolgen zou kunnen hebben voor de bebouwing der 900,000 bunders welke hier te Lande ongebruikt liggen; hij dringt aan op het tot stand brengen eener wet op de waterschappen, en beveelt de behartiging van de belangen der binnenlandsche scheepvaart den Minister aan.

De heer *Zylker* meent bij het aanhangig Hoofdstuk betere beginselen van Regering waar te nemen dan vroeger, doch vestigt niet te min de aandacht nog op eenige punten, hoofdzakelijk met betrekking tot de afgelegene provincien, die voor niets anders goed schijnen dan om belastingen te storten in het Danaïden-vat, dat men schatkist noemt. — De heer *van Heiden Reinestein* vereenigt zich in vele opzigten met de beschouwingen en opmerkingen van den heer *Wintgens*, en dringt ook nog aan op de opheffing van den tol op het Zwolsche diep, en de regeling van de politie der groote wegen en op de middelen van vervoer. Hij zal zijne goedkeuring aan het Hoofdstuk moeten weigeren, omdat daarop twee ton voor buitengewone werken voorkomen, van de noodzakelijkheid waarvan hij nog niet overtuigd is. — De heer *van der Veen* wenscht mede de ontheffing van den landbouw en eene herziening der wettelijke verordeningen tot bevordering der landontginning. — De heer *de Man* beantwoordt den heer *van Hall* en toont daarbij aan, dat vroeger voor kwade posten op de grondbelasting vrij aanzienlijke sommen op de begrooting werden geplaatst, ten einde daaruit de onvoorziene uitgaven te kunnen bestrijden. — De heer *van Goltstein* merkt bij het departement van Binnenlandsche Zaken eene strekking op, om alles aan zich te trekken.

De voortzetting der beraadslagingen wordt bepaald op morgen ochtend ten 10 ure.

— Bij het dezer dagen bij de Tweede Kamer ingekomen ontwerp van wet, tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor 1851, worden de uitgaven van het fonds vastgesteld op de som van *f* 98,800, te weten: tractementen van den secretaris, de ambtenaren en den adsistent-bode van den raad van bestuur *f* 8,200; bureau-behoeften *f* 200; drukwerk *f* 200; pensioenen *f* 5000; aankoop van inschrijvingen op een der grootboeken van nationale schuld *f* 85,000, en restitutie van ten onregte ingevorderde kortingen *f* 200. Tot dekking dezer uitgaven worden de volgende middelen aangewezen: de batige saldo's der rekeningen van het fonds over de jaren 1848, 1849 en 1850; de opbrengst over het jaar 1851 der afloopende kortingen, toegekend bij art. 33 der wet van den 9 mei 1846 (*Staatsblad* n.° 24); de opbrengst over het jaar 1851 der doorloopende kortingen, toegekend als voren; de renten der inschrijvingen op een

der grootboeken van nationale schuld, en subsidie uit de schatkist tot tegemoetkoming in de kosten van beheer, uit hoofde der werkzaamheden, opgedragen aan den raad van bestuur, ten gevolge der 2de en 3de afdeelingen van de voorschreven wet.

— Het ontwerp van wet, mede dezer dagen bij de Tweede Kamer ontvangen, strekkende tot regeling van de verjaring der straffen, uitgesproken krachtens de wetten van 16 mei 1829 en 1 junij 1830, bevat een eenig artikel, dus luidende: „De straffen, uitgesproken krachtens de wetten van 16 mei 1829 (*Staatsblad* n.° 34) en 1 junij 1830 (*Staatsblad* n.° 15), verjaren door het verloop van tien jaren, te rekenen van den dag waarop het arrest of vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen."

EERSTE KAMER. — *Zitting van donderdag 19 december.*

De Voorzitter geeft kennis, dat tot rapporteurs over de Hoofdstukken I en II der Staatsbegrooting benoemd zijn de heeren *van Nispen*, *van Rijckevorsel*, *van Sasse van IJsselt* en *de Jonge van Ellemeet*. — Zijn verzoekschriften ingekomen van den heer *Cohen Stuart*, om tot griffier, en van de heeren *Visser*, *van Breugel*, *Philipse*, *van der Heim*, *van Rosenthal* en *van Walchren*, om tot commies-griffier der Kamer benoemd te worden. Die namen zullen op de lijst worden geplaatst.

De Commissie van rapporteurs brengt verslag uit over drie verschillende wetsontwerpen, welker behandeling op morgen middag aan de orde wordt gesteld. — Van de Tweede Kamer zijn ingekomen Hoofdstukken VI tot X der Staatsbegrooting over 1851. Verzending naar de Afdeelingen.

De Commissie van verzoekschriften brengt, onderanderen, verslag uit op een adres van *S. Muller*, hoogleeraar te Amsterdam, en 29 anderen, allen buitenslands geboren, doch sedert jaren hier te Lande gevestigd, zich beklagende, daar zij vroeger steeds als ingezetenen beschouwd zijn, dat hun die eigenschap door de wet van 28 julij ll. ontnomen is; griffie en verzending bij afschrift aan den Minister van Binnenlandsche Zaken. Op een adres van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, zich beklagende over de vermindering van subsidie; griffie. Op een adres der Provinciale Staten van Friesland, houdende afschrift van een adres aan den Koning, tot aandrang eener algemeene politie-wet, ter wering van de longziekte onder het rundvee; ter griffie.

Het ontwerp van wet omtrent het registratieregt op de brieven van naturalisatie wordt, zonder discussie, met algemeene stemmen aangenomen. Twintig ontwerpen van wet, strekkende tot het verleenen der hoedanigheid van Nederlander aan even zoo vele personen, worden insgelijks met algemeene stemmen aangenomen.

Verder is aan de orde het ontwerp tot voorziening betrekkelijk de voortzetting der werken tot droogmaking van het Haarlemmermeer. Bij afwezigheid des Ministers van Binnenlandsche Zaken beantwoordt die van Finantien de in de Afdeelingen gemaakte aanmerkingen. De Regering deelt den wensch dat de onderneming zoo veel mogelijk worde bespoedigd, en zal dit zoo veel doenlijk bevorderen. Volgens de berekeningen der deskundigen is zij overtuigd dat de nu gevraagde som tot voltooijing van dat werk genoeg is, ten zij onvoorziene gebeurtenissen plaats grepen. Bij hoofdelijke omvrage wordt het ontwerp met algemeene stemmen, op die van den heer *Villers de Pité* na, aangenomen.

Daarna wordt beraadslaagd over het ontwerp, houdende begrooting der Lands-drukkerij over 1851. De Minister van Finantien beantwoordt insgelijks de hierop gemaakte aanmerkingen. De verhooging aan den Directeur is hoogst billijk. Hij kon aanspraak maken op een pensioen, bijna met zijn tractement gelijk staande, doch wijdt zijne diensten zeer ten nutte van het Land, zoo zelfs, dat sedert zijn bestuur eene bezuiniging van 30 a 40 duizend gulden op het papier is tot stand gebragt. Bij de aanbesteding over 1850—1851 is tot voorwaarde gesteld dat het papier op eene binnenlandsche fabriek moet vervaardigd zijn, zoodat de aanmerkingen hierop vervallen. Na nog eene woordenwisseling tusschen den heer van *Nispen* en den Minister, wordt het ontwerp met 31 tegen 2 stemmen, die der heeren *Villers de Pité* en *van Nispen*, aangenomen. — Het ontwerp van begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1851 wordt aangenomen met algemeene stemmen.

De Voorzitter stelt voor, de benoeming van den griffier en commies-griffier op 23 dezer te doen plaats hebben, maar op de bedenking van den heer *van Nispen*, dat dit tijdstip daarvoor nog te vroeg is, wordt met 26 tegen 7 stemmen besloten die zaak nog aan te houden. Insgelijks wordt, na gemaakte bedenkingen der heeren *van Beeck Vollenhoven* en *van Rijckevorsel*, de beraadslaging ter beslissing of men tot herziening van het reglement van orde zal overgaan vooreerst uitgesteld.

Het voorstel der Commissie voor de stenographie wordt, na eene korte woordenwisseling, zonder hoofdelijke stemming, goedgekeurd, en de zitting daarna gescheiden.

's GRAVENHAGE den 20 december.

Bij Koninklijk besluit van den 14 dezer is aan den gepensionneerden luitenant-generaal der artillerie *J. W. Verkouteren* vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van het Legioen van Eer, hem door den President der Fransche Republiek geschonken.

Bij Koninklijk besluit van den 19 dezer is aan den gepensionneerden kapitein *G. J. Raebel*, gediend hebbende bij het wapen der infanterie in Oostindië, vergunning verleend tot het dragen van de uniform van dat wapen.

— De audientie van den Minister van Oorlog zal op aanstaanden dingsdag den 24 dezer geen plaats hebben.

— Het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van *J. W. Gerritsen*, beschuldigd van valschheid in onderhandsch geschrift enz. Het Hof heeft, bij een breedvoerig arrest, de aan hem ten laste gelegde feiten wel als bewezen aangenomen, doch als niet bewezen dat hij, tijdens het bedrijven daarvan, de hoedanigheid van Nederlander zou hebben bezeten, en dat zij, jegens wie de opligting gepleegd is, die hoedanigheid mede zouden bezeten hebben, welk bewijs gevorderd wordt ingevolge de bepalingen van art. 8 en 9 strafvordering, om overeenkomstig de Nederlandsche wetten te worden vervolgd en gestraft. Dienvolgens heeft het Hof den beschuldigde ontslagen van alle regtsvervolging, de kosten te dragen door den Staat. De Procureur-Generaal heeft den vrijgesprokene voorloopig in bewaring gehouden.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van vrijdag 20 december.*

In deze zitting heeft de Voorzitter kennis gegeven, dat door de Afdeelingen tot rapporteurs gekozen zijn, voor de vijf ontwerpen van wet, nopens de Provinciale belastingen en de begrooting van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor 1851, de heeren *Godefroi*, *Poortman*, *Dirks*, *Gevers* en *Reinders*.

De Commissie van Rapporteurs heeft haar algemeen verslag gedaan over het ontwerp van wet betrekkelijk de heffing van provinciale belastingen in Friesland. — De dag der beraadslagingen over dat ontwerp zal nader worden bepaald.

De Commissie tot de verzoekschriften heeft, bij monde van den heer *Gevers*, verslag gedaan op een adres der afdeeling Tiel van de Geldersche Maatschappij tot bevordering van den Landbouw, nopens de afschaffing van het tiendregt. — Nederlegging ter griffie.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der algemeene beraadslagingen over Hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het jaar 1851, betrekkelijk het Departement van Binnenlandsche Zaken.

De Minister heeft in het breede behandeld: I, de opmerkingen die, bij gelegenheid der algemeene beraadslagingen, gemaakt zijn ten aanzien van onderscheiden regten en belangen, waarvan de bescherming toevertrouwd is aan het Departement van Binnenlandsche Zaken, en II, de bedenkingen, die nopens de begrooting zelve, over het algemeen, in het midden gebragt zijn.

Na den Minister, hebben nog onderscheiden leden het woord gevoerd, waarop de Minister bij herhaling heeft geantwoord. Bij die gelegenheid is ook ter sprake gekomen het ontslag, aan den heer *Kicherer* gegeven, als officier van de Amsterdamsche schutterij, en heeft de Minister als slotsom deswege gesteld, dat de maatregel heeft moeten worden genomen in het belang der schutterlijke tucht, en dat hij van oordeel is geweest dat door den Koning gebruik moest worden gemaakt van een regt, hem bij de Grondwet toegekend.

Daarop zijn de algemeene beraadslagingen over het Hoofdstuk gesloten, en is men tot de behandeling van de artikelen overgegaan.

In den loop dezer zitting zijn ingekomen drie ontwerpen van wet, als: 1°, tot wijziging der wet van 28 julij 1850 (*Staatsblad* n.° 44), wegens het verleenen van het Nederlanderschap; 2°, tot het toekennen der hoedanigheid van Nederlander aan *F. H. von Lindern*, te Alblasserdam, en *Nauta Peters*, te Harlingen, en 3°, tot het brengen van wijzigingen in de in Nederlandsch Indië bestaande tarieven op de inkomende regten op sommige voorwerpen. — Verzending aan de Afdeelingen.

De beraadslaging over de artikelen is slechts gevorderd tot art. 5. Daarop zijn twee amendementen voorgedragen, het eene van den heer *van der Heyden*, de strekking hebbende om de tractementen van de commissarissen des Konings met 1/5 te verminderen; het andere van den heer *Mackay*, om de tractementen van de leden der Gedeputeerde Staten, bij deze begrooting verminderd, terug te brengen op den tot dus verre bestaanden voet.

Vooral over dat laatste amendement is langdurig gediscussieerd. Het werd verdedigd en toegelicht door den heer *Mackay*, als voorzitter, ondersteund door de heeren *Slicher*, *Storm van 's Gravesande*, *Wintgens*, *van Nispen*, *Godefroi*, *Schooneveld*, *van Eck* en *Baud*, en bestreden door de heeren *Lotsy*, *van Zuylen* en *Poortman*, terwijl de heeren *Dirks* en *van Hasselt* nadere inlichtingen verlangden.

Nadat de Minister van Binnenlandsche Zaken het woord had gevoerd, is zoowel het eerste als het tweede amendement verworpen, het eerste met 40 tegen 23, het tweede met 33 tegen 29 stemmen.

Scheiding tot heden avond ten half 8 ure.

EERSTE KAMER. — *Zitting van vrijdag 20 december.*

In deze zitting heeft die Kamer met algemeene stemmen aangenomen de twee volgende ontwerpen van wet, als I, betreffende dadingen over domaniale zaken, en II, houdende verlenging van den termijn tot invoering van postzegels.

De Kamer heeft met 24 tegen 8 stemmen verworpen het ontwerp tot heffing der grondbelasting in het hertogdom Limburg.

ROTTERDAM den 20 december.

Eene commissie van de in Amsterdam gevestigde scheepsreederijen heeft een adres aan het bestuur van de Nederlandsche Handel-Maatschappij ingediend, waarbij zij zich, namens dezelve, beklagen over de laatst genomene maatregelen, ten aanzien van den gang der bevrachtingen en de vermindering der retourvrachten, en het bestuur verzoeken om, in naam dezer reeders, bij het Departement van Kolonien aan te dringen op eene geringere afdaling in de vrachtprijzen, vermits deze reederijen onder de voorgestelde vermindering van twintig gulden per last zouden moeten bezwijken, — en op het herstel, met het begin van het jaar 1851, der lijsten voor de verschillende steden, derwijze, als bij dispositie van den 18 november 1848, bevestigd bij nota van den 27 december daaraan volgende, aan de reeders te Amsterdam, uit overtuiging is toegezegd. De Commissie bestaat uit de heeren *D. Borski*, *L. A. Bienfait*, *A. van Geuns*, *G. C. Bosch Reitz*, *C. Faber Boissevain* en *C. Hartsen*.

— De directie der Nederlandsche Rijnspoorweg-Maatschappij heeft ter kennis van de deelhebbers in die Maatschappij gebragt, hoe zij hoopt dat, bij voortduring van den vrede, de aansluiting met Pruissen eerlang geregeld zal kunnen worden, en dat de finantiële maatregelen, voor deze gewigtige aangelegenheid vereischt, van dien aard zullen zijn, dat zij de goedkeuring der aandeelhouders zullen mogen verwerven.

— Van het Nieuwe Diep wordt nader berigt, dat, hoewel de heer *Bruce* nog ziek bleef en de koorts hield, echter het voornemen bestond om zoodra de wind gunstig was zee te kiezen.

— Door den Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Utrecht is uit het vroeger medegedeeld twaalftal predikanten, dat, na het verzoek van ds. *A. J. P. Oort*, om wegens het door hem aangenomen beroep naar Alkmaar niet verder in aanmerking te komen, met ds. *F. C. van den Ham*, te Harderwijk, aangevuld was, het volgend alphabetisch gerangschikt zestal gemaakt: dd. *J. Broedelet*, te Gouda; *J. I. Doedes*, th. dr., te Rotterdam; *F. C. van den Ham*, th. dr., te Harderwijk; *A. Niermeijer*, th. dr., te 's Heer Arendskerke; *P. D. Schouw Sandvoort*, th. dr., te Arnhem, en *H. C. Voorhoeve*, te Leerdam.

Door den breeden Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Leeuwarden is uit het vroeger medegedeeld drietal beroepen de wel eerw. heer *H. de Vries*, predikant te Oudewater.

De Kerkeraad der Waalsche gemeente te Haarlem heeft uit het vroeger medegedeeld drietal beroepen den eerw. heer *C. Busken Huet*, kandidaat voor de H. dienst.

— De *Courrier du Grand-Duché de Luxembourg* maakt bekend dat, te beginnen met den 15 dezer, de Nederlandsche goudstukken in de openbare kassen niet zullen worden aangenomen dan tegen 20 fr. 50 cent. het tienguldenstuk.

— Berigten uit Curaçao, van 16 october, door de *Utrechtsche Courant* medegedeeld, zeggen dat de grond weder droog was en de drukkende hitte bleef aanhouden. Men was ijverig met den ijzeren spoorweg van Chagres naar Panama bezig en weldra zou een gedeelte daarvan voor den overtogt der vele reizigers worden opengesteld. Dit jaar is de generaal *Mosquera*, ingenieur en chef der wegen, onder wiens opzigt 600 man werkzaam waren, van Bogota naar Panama gekomen. Het Gouvernement van Nieuw Grenada gaf hem eerst 300 slaven als werklieden, met belofte dat, zoodra de spoorweg gereed zou zijn, zij hunne vrijheid hadden verdiend. Dat getal is daarna verdubbeld, en de onderneming later afgestaan aan de Amerikaansche maatschappij *Aspinwall*, *Stephens* en *Chauncey*, die er den meesten spoed mede maakte.

— De *Staats-Courant* deelt nog de volgende per Overlandpost ontvangen berigten mede:

De inkomende en uitgaande regten op Java en Madura hebben over de negen eerste maanden van 1850 zuiver opgebragt *f* 3,655,551. 10; zijnde *f* 542,942. 65 meer dan in 1848 en *f* 225,671. 87½ minder dan in 1849, gedurende hetzelfde tijdvak, is verkregen.

Op den 12 october 1850 is te Batavia voor Gouvernements-rekening in het openbaar verkocht eene hoeveelheid van 620 realen stofgoud van Menado, welke heeft opgebragt eene som van *f* 22,605.

Gedurende de maand augustus 1850 hebben de mijnen te Pengaran (Banjermassin) opgeleverd 489 ton steenkolen, zijnde 25½ ton meer dan in de maand julij. Ofschoon gunstig voor de werkzaamheden, was de drukkende warmte en de scherpe zuidoostewind gedurende de maand augustus ongunstig voor den gezondheidstoestand van het personeel bij de mijnen.

Omtrent den gezondheidstoestand der bevolking op Java waren gedurende de maand october geene ongunstige berigten ontvangen.

In de residentie Palembang en in sommige districten der Lampongs heerschte, op verschillende punten, de kinderziekte, waartegen zoo veel mogelijk maatregelen genomen zijn.

De expeditie, welke blijkens de *Staats-Courant* van den 21 november jl. was uitgezonden tegen de zeeroovers, welke de kusten van Krawang en Cheribon onveilig maakten, was teruggekeerd, zonder zeeroovers te hebben gezien. Alle kreken, bogten en rivieren waren naauwkeurig onderzocht. Men hield het er voor, dat die kusten weder veilig waren en de roovers om de Oost gevlugt waren of de Javasche zee geheel verlaten hadden. Deze expeditie heeft evenwel het voordeel gehad de bemanning en goederen te redden van eene te Batavia te huis behoorende praauwtoop, welke bij de Boompjes-eilanden op eene klip schipbreuk had geleden.

Volgens berigten uit de afdeelingen Demak en Grobogan waren aldaar, ten gevolge van de aanhoudende droogte, nagenoeg alle tweede gewassen mislukt. Door de zorg van het plaatselijk bestuur waren vele velden in gereedheid gebragt, om bij de eerst invallende regens met djagong te worden beplant, waartoe de noodige bibiet voorhanden was.

De mineralogische onderzoekingen, welke op de fabriek *Phoenix* te Soerabaija (thans genoemd fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid) van tijd tot tijd worden ondernomen, bij toepassing op eene leemsoort, van welke groote lagen gevonden worden op de hooge vlakte van Goenong-Saharie, in de omstreken van Soerabaija, hebben geleid tot de ontdekking van eene zoodanige vuurbestendigheid in deze klei, dat de steenen, daarvan vervaardigd, in de smeltovens, minstens kunnen worden gelijk gesteld met Europesche vuurvaste steenen, terwijl het van die klei vervaardigde cement mede volkomen aan het doel beantwoordt. Bij wijze van proefneming was bevolen de aanmaak van 50,000 vuurvaste steenen en van 50 mudden vuurvaste cement.

Volgens berigten van Banka, werden de troepen op den 9 october op de hoofdpunten van operatie verwacht.

Intusschen waren reeds onderscheiden hoofden en volgelingen van *Amir* in onderwerping gekomen, waaronder een der voornaamste hoofdmuitelingen, genaamd *Aim*. Op vele punten was de bevolking *Amir* afgevallen, zoo dat zijne bende laatstelijk werd gezegd slechts te bestaan uit ongeveer 100 man, zamengesteld uit moordenaars, gedeserteerde soldaten, weggeloopen mijnwerkers of veroordeelden die der geregtigheid waren ontsnapt, en wier belang het is *Amir* te beletten in onderwerping te komen.

Uit deze omstandigheden werd afgeleid, dat de militaire operatie zich slechts zal behoeven te bepalen tot het opsporen van *Amir* en het hem omringende bovenbedoelde getal booswichten.

Volgens berigten van Borneo's westkust was de toestand der geblesseerden bij de jongste gevechten met de oproerige Chinezen aldaar, zoowel ten opzigte van de officieren als der manschappen, gunstig. Nog geen der officieren had eene amputatie ondergaan, en er bestond hoop dat de luitenant-kolonel *Sorg* zijn voet, en de luitenant ter zee der 2de klasse *van der Bank* zijnen arm zou behouden. Gevechten waren sedert niet geleverd.

Ter vervanging van den luitenant-kolonel *Sorg* is voor het kommandement der troepen in de wester-afdeeling van Borneo bestemd geworden de luitenant-kolonel *le Bron de Vexela*, die bereids derwaarts vertrokken was.

De berigten uit de Molukkos, loopende tot 3 october, leverden geene meldenswaardige bijzonderheden op. De nieuw benoemde gouverneur aldaar, *C. M. Visser*, had op den 25 september te voren deze zijne betrekking aanvaard.

— Zr. Ms. schoenerbrik BANDA, luitenant ter zee 1ste klasse *M. C. van Vreeland*, is den 16 october van Amboina te Soerabaija aangekomen, aan boord hebbende den commissaris voor Nieuw-Guinea *van den Dungen*.

— Door Zijne Exc. den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement.

Benoemd, tot resident van Japara, *C. F. Boudriot*; tot advokaat en procureur bij het hoog geregtshof van Nederlandsch Indië en bij den raad van justitie te Batavia, mr. *E. H. 's Jacob*; tot raadsheer in het hoog geregtshof van Ned. Indië, mr. *J. B. Couperus*; tot assistent-resident voor de comptabiliteit, super-intendent van het vendu-departement en ontvanger van het regt van successie en overgang te Samarang, *F. E. de Nijs*; tot secretaris der residentie Pekalongan, tevens vendumeester aldaar, *C. Castens*; tot secretaris der residentie Preanger-Regentschappen, tevens vendumeester aldaar, *J. A. J. Kockers*; tot ingenieur der 3de klasse bij den waterstaat en 's Lands gebouwen, *C. V. E. van Rijneveld*; tot eersten algemeenen pakhuismeester te Batavia, *K. F. Jansen Hooyman*; tot pakhuismeester te Soerabaija, *J. H. van Meerten*; tot pakhuismeester te Pasoeroean, *J. R. W. Claasen*; tot eersten commies op het bureau van den directeur-generaal van finantien, *D. E. Kellens*; tot eersten commies op het residentie-kantoor, tevens griffier bij den landraad te Samarang, *N. Hofstede*; tot commies bij de wees- en boedelkamer te Samarang, *M. W. van der Geugten*; tot tweeden commies, belast met de administratie van 's Lands kas, in de afd. Krawang, *D. Brouwer*; tot eersten klerk op het residentie-kantoor te Rembang, *A. Knuppel*; tot klerk aldaar, *L. van Hutten*; tot klerk op het assist.-resid.-bureau te Bodjonegoro, residentie Rembang, *C. J. Watson*; tot klerk op het resid.-kantoor te Banjoemaas, *J. Lapré*; tot eersten klerk bij de algemeene rekenkamer, *J. J. H. Woesthoff*, en tot tweede-klerken bij die kamer, *G. Hoeven*, *J. R. Abegg* Jr., *E. J. C. Buyn* en *E. J. H. Jeekel*; tot adjunct-ingenieur voor het stoomwezen in Ned. Indië, *W. Keulemans*; tot president van het bestuur van het Protestantsch wees- en armenhuis te Samarang, mr. *J. Voute*, en tot lid van dat bestuur, *G. R. Dorrepaal*; tot lid en kassier der commissie tot ondersteuning van behoeftige Christenen in de Samarangsche afdeeling, *R. W. H. Ramdohr*; tot predikant bij de Protestantsche gemeente te Batavia, *F. U van Hengel*, en tot lid der sub-commissie van onderwijs te Padang, *L. J. Schorrer*.

Overgeplaatst, naar de residentie Kedirie, de kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures, *J. W. F. Hardy*, thans in de residentie Madioen werkzaam, en naar de residentie Madioen, de kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures, *G. P. Servatius*, thans in de residentie Kedirie werkzaam.

Magtiging verleend, tot uitreiking aan *K. Buwalda* van eene acte van toelating als particulier praktiserend geneesheer te Probolingo, residentie Bezoekie.

Goedgekeurd, dat door den Gouverneur van Celebes en onderhoorigheden is benoemd, tot lid der sub-commissie van onderwijs te Makasser, mr. *J. K. de Wit*, president van den raad van justitie aldaar, en zulks ter vervanging van het vertrokken lid dier commissie *D. F. Schaap*.

Gesteld ter beschikking van den resident van Bezoekie, de ambtenaar der 3de kl. voor de dienst in Ned. Indië, *J. B. Westenberg*.

Eervol ontslagen, op verzoek, de heer *H. Deelken*, als lid der commissie tot ondersteuning van behoeftige Christenen in de Samarangsche afdeeling, en wegens vertrek, het lid der sub-commissie van onderwijs te Padang, *O. Kunhardt*.

Op verzoek eervol uit 's Lands dienst ontslagen, de eerste commies bij den directeur-generaal van finantien, *J. Millard*, en (onder toekenning van pensioen) de klerk op het residentie-kantoor te Rembang, *P. C. Kim*.

Op verzoek eervol ontslagen, wegens vertrek, de heer mr. *C. A. de Jongh*, als president van het bestuur van het Protestantsch wees- en armenhuis te Samarang, en de heer *C. F. Boudriot*, als lid van het bestuur van het Protestantsch wees- en armenhuis te Samarang, onder dankbetuiging voor de bewezene diensten.

Eervol uit 's Lands dienst ontslagen, onder toekenning van pensioen, de ambtenaar op wachtgeld *F. de Chauvigny de Blot*, en de gewezen opziener van de eerste klasse bij de indigo-cultuur, *T. J. Westrik*.

Ontheven, de kommies bij de wees- en boedelkamer te Samarang, *N. W. Coert*, van de verdere vervulling dier betrekking.

Militair Departement.

Bevorderd, bij het wapen der genie en sappeurs, tot luitenant-kolonel, de majoor der genie, *W. C. von Schierbrand;* tot majoor der genie, de kapitein *G. H. Uhlenbeck;* tot kapiteins bij het corps sappeurs, de 1ste luitenants *E. A. Haitink, A. M. E. van Deventer* en *J. van Staveren*, en tot 1sten luit. bij dat corps, de 2de luit. *G. van Davelaar Cnopius;* — bij de militaire administratie, tot intendant der 2de kl., de onder-intend. der 1ste kl. *W. C. Filet;* tot onder-intendant der 1ste kl., de onder-intendant der 2de kl. *N. van Marion;* tot betaalmeester der 1ste kl., de adjunct-intendant *A. Deckers;* tot betaalmeester der 2de kl., de aspirant-intendant *E. C. Smets*, en tot aspirant-betaalmeester, de adjud.-onderofficier *F. C. van Gorp;* — bij het wapen der infanterie, tot luitenant-kolonel bij het 14de bataillon, de majoor *L. J. Krol;* tot majoors, bij het 5de bat., de kapit. *J. C. H. J. de Veer;* bij het 7de bat., de kapit. *J. D. M. van der Vlist;* bij het 8ste bat., de kapit. *C. Stroo;* bij het garniz.-bat. ter Sumat. Westk., de kapit. *J. G. M. Timmerman;* tot kapit. bij het 1ste bat., de 1ste luit. *W. A. C. Ardesch;* bij het 2de bat., de 1ste luit. *C. W. Ruempol* en *W. E. Visser;* bij het 3de bat., de 1ste luit. *G. H. von Pröck;* bij het 4de bat. de 1ste luit. *T. van de Grampel;* bij het 5de bat., de 1ste luit. *J. H. C. van Langen;* bij het 6de bat., de 1ste luit. *F. van Ketwich;* bij het 7de bat., de 1ste luit. *L. Rijsendaal* en *W. Campbell;* bij het 8ste bat., de 1ste luit. *G. C. E. van Daalen;* bij het 9de bat., de 1ste luit. *W. A. Zelle;* bij het 10de bat., de 1ste luit. *H. A. Steenmeijer;* bij het garnizoens-bat. in de 2de militaire afdeeling, de 1ste luitenant *G. A. Muller;* bij het garniz.-bataillon op Banka, de 1ste luitenant *H. Tobinga;* tot 1ste luitenants, de 2de luitenant *L. F. Donleben;* de 2de luitenant *G. B. F. Wiggers van Kerchem*, met bepaling dat hij in zijne betrekking van adjoint bij den generalen staf zal continueren, en mitsdien gevoerd worden à la suite der infanterie, en de 2de luitenant *J. B. A. Brumsteede*, met bepaling dat hij in de waarneming der betrekking van plaatselijken adjudant van Weltevreden en Rijswijk zal continueren, en mitsdien gevoerd worden à la suite der Infanterie; bij het 1ste bat., de 2de luit. *C. J. Riesz*, en *W. Beijerinck;* bij het 2de bat., de 2de luit. *K. F. van Langen*, met bepaling dat hij in de betrekking van adjud. bij het bat. zal continueren; bij het 4de bat., de 2de luit. *A. Raaymaakers;* bij het 5de bat., de 2de luit. *F. Thiel;* bij het 6de bat., de 2de luit. *G. L. Boonzaier* en *H. P. de Vos;* bij het 9de bat., de 2de luit. *A. C. Boers* en *P. C. S. van der Blom;* bij het 12de bat., de 2de luit. *F. C. J. Kroesen;* bij het 14de bat., de 2de luit. *F. C. H. van Vloten;* bij het garniz.-bat. in de 1ste milit. afd., de 2de luit. *C. F. Doerrleben;* bij het garniz.-bat. in de 2de milit. afd., de 2de luit. *H. G. de Wolf van Westerroode;* bij het garniz.-bat. in de 3de milit. afd., de 2de luit. *C. Eekhout;* bij het garniz.-bat. in de Molukkos, de 2de luit. *J. M. Bruyn;* bij het garniz.-bat. op Banka, de 2de luit. *J. Keyzer;* bij het garniz.-bat. op Palembang, de 2de luit. *L. A. de Klerck*, en *E. C. W. von Pirch;* bij het garniz.-bat. op Sumatra's Westkust, de 2de luit. *J. Stuurman* en *S. Schrieder;* bij de garniz.-compagnie op Riouw, de 2de luit. *W. J. A. Visser;* tot 2de luit., bij het 1ste bat., de serg. *A. C. G. L. E. Bols* en *G. A. de Vos;* bij het 2de bat., de adj.-onderofficier *J. T. Gallois* en de serg. *F. A. Weyland;* bij het 3de bat., de serg. *H. C. C. Hendriks;* bij het 4de bat., de serg. *C. L. C. von Salomon;* bij het 9de bat., de serg.-majoor *F. S. F. Veerman;* bij het 10de bat., de serg. *J. M. J. F. de Jongh* en *J. M. D. T. de Jongh;* bij het 12de bat., de serg.-maj. *F. Vrooland;* bij het 14de bat., de serg. *G. Strunz* en *A. J. Diepenbroek;* bij het garniz.-bat. in de 1ste milit. afdeeling, de adj. onderoffic. *B. J. van Bosstraeten* en *P. A. A. Collard*, de serg.-maj. *L. H. J. Wollweber* en *J. C. Hamakers* en de serj. *H. E. F. L. von Schauroth;* bij het garniz.-bat. in de Molukkos, de serg.-maj. *H. C. L. Weytingh;* bij het garniz.-bat. op Celebes, de adj.-onderofficier *G. M. Bonting* en de serg.-maj. *J. C. Albrecht;* bij het garniz.-bat. op Banka, de serg.-maj. *B. W. van IJperen* en de serg. *B. E. G. Gerlach;* bij het garniz.-bat. op Palembang, de serg. *W. F. Tulp*, en bij de garniz.-compagn. te Riouw, de serg.-maj. *V. G. L. de Mol.*

Van ROTTERDAM uitgeklaard *Riga*, J. Klok, n. St. Martin, St. Eustatius, St. Bartholomeus en Curaçao; *Hendrika*, P. van der Wiel, en *Argus*, J. Cordia, naar Rouaan; *Christoph Friedrich*, J. C. Ehlers, naar Liverpool; *Economy*, J. Redhead, naar Stockton, en *Hermanus*, H. C. Wiethorn, naar Hamburg.

HELLEVOETSLUIS den 19 dezer. Gisteren na den middag arriveerden *Susanna*, H. L. Heres, van Liverpool, en *Thomas & Elizabeth*, R. Heard, van Cardiff; — heden morgen *Ocean* (st.), J. C. Hast, van Londen; *Joseph & Mary*, J. Besford, van Charlestown (Eng.); *Jenny Lind*, J. Toogood, van Boness, en *Lord Coke*, G. Palmer, van Newcastle. En zeilden *Joan*, C. T. van Assendelft de Coningh, naar Batavia; *Willem*, C. Vermey, naar Makasser; *Johann Jacob*, L. van Geelkerken, naar Bengalen; *Prinses Charlotte*, L. C. E. van der Brugh, naar Suriname (via St. George d'Elmina); *Gertrude*, Th. Weeks, naar New-York; *Ludolf Theodorus*, T. S. Oldendorp, naar Triest; *Trekvogel*, M. Lovius, naar Bordeaux; *l'Hiver*, M. Revel, naar Rouaan; *Glasgow*, J. Henderson, en *Cygnet*, D. Martin, naar Glasgow; *Julius*, J. Klockgeter, n. Liverpool; *Dandy*, J. Edgley, naar Londen; *Elizabeth Hardy*, W. Higgen, *Favorite*, H. Harrison, *Mary Ann Purdy*, E. L. Kenney, en *Sophia*, J. Johns, alle vier naar Grangemouth; *Betsey*, D. Benzie, n. Aberdeen, en stoomde in zee *Earl Douglas*, J. Hart, naar Newcastle. De bark *Dorothea Henriette* is in het Kanaal gekomen. In het gezigt een Zweedsch driemastschip; de wind N. O.

HELLEVOETSLUIS den 20 dezer. Gisteren na den middag arriveerde *Gustav Wasa*, W. F. Böhme, v. Triest. De bark *Cornelis Wernard Eduard*, kapit. F. F. Zeven, van Batavia naar Rotterdam, is door de stoomboot *Kinderdijk* binnen door van Brouwershaven alhier op de Reede gesleept; de wind N. O. — Heden morgen arriveerden *Doris*, H. Kruger, van Triest en Cephalonia; *Tjadda*, J. O. Staal, v. Liverpool; *Fijenoord* (st.), A. H. Rolfe, v. Londen; *Maese*, T. Moloney, van Hull, en *Johanna en Maria*, C. Leverstein, van Newcastle; de wind N. W.

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLUIS *Gerardina*, M. J. Witsch, naar Liverpool; *Loopuyt*, A. van Wijk Jurriaanse, naar Swansea; *Franziska*, A. Hagedorn, naar New-York; *le Point du Jour*, G. Tournaille, naar Rouaan; *Ann*, J. Glen, naar Sunderland; *Suomi*, A. Tengström, naar Newcastle, en *Ranger*, R. Duggan, naar Grangemouth.

BRIELLE den 19 dezer. Heden voor posttijd zijn binnengekomen *Courrier*, J. Morin, van St. Malo; *Apollo* (st.), W. H. Smith, v. Londen, en *Enterprise* (st.), G. Oliver, v. Yarmouth; de w. N. O.

BRIELLE en MAASSLUIS den 20 dezer. Gisteren na en heden voor posttijd niets gepasseerd; de wind N. en N. N. W.

BROUWERSHAVEN den 19 dezer. Binnengekomen *Stad Dordrecht*. (st.), J. H. Stuit, van Londen naar Dordrecht. Uitgezeild *Olivier van Noord*, J. H. Pellenwessel, n. Liverpool; de wind Z. O. tot N. O.

TEXEL den 18 dezer. De wind N. N. W. Binnengekomen *Hendrik Wester*, R. J. Reynders, *de Amstel*, J. van Duyn, en *Lucia Maria*, B. Barends, alle drie van Batavia, en O. G. Bakker v. Dundee. Vertrokken *Diana* (st.), *Adonis* (st.), *Magnet* (st.) en *Roscommon* (st.), alle vier naar Londen.

TEXEL den 19 dezer. De wind O. Z. O. — N. O. Binnengekomen *Neêrlands Indiën*, L. Delclisur, van Calcutta; gisteren nog P. O. Smith van Liverpool. Vertrokken H. C. Fahnoe naar Nizza; H. W. Wortelboer, J. Nenneboog en H. F. Klein, alle drie naar Bordeaux; A. van Aken naar Rochefort; W. de Jong, W. Cummings, E. G. Jonker en *Lord John Russell* (st.), alle vier n. Londen: T. Brown naar Ipswich, C. Norup n. Drammen en E. L. Christensen n. Brevig.

VLIE den 14 dezer. Binnengekomen F. J. Frankena van Nantes, M. E. van der Veen van Yarmouth, H. J. Bonder en S. P. Gruppelaar van Newcastle, R. J. Kuyper van Aberdeen, H. L. van Sluis van Dantzig en K. J. Klasen van Nakskov.

VLISSINGEN den 19 dezer. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen J. B. Gombeer van Singapore, J. de Graeve van Havanna, W. Wumkes van Maroim, J. A. Schottey van New-York en L. L. Ruyl van Berdiansk. De bark *Emma*, kapit. Witteveen, van de kust van Afrika naar Antwerpen, beladen met verwhout en grondnoten, is zondag avond bij het binnenkomen in het Oostgat bij Zoutelande vastgeraakt, en zit daar thans op eene steenen berm. — Heden van ANTWERPEN vertrokken de Rijks schoener *Louise Marie*, Petit, naar St. Thomas de Guatemala; *Elizabeth Dennison*, Carpenter, met 172 landverhuizers naar New-York, en *Marie Key*, van der Steene, naar Lissabon.

Ter reede van SOERABAIJA lagen den 17 october Zr. Ms. schoeners JANUS en CIRCE; brik DE HUZAAR; schoener-brik BANDA; stoomschepen VESUVIUS en PHOENIX; korvet ARGO, en Gouvernements-schoener ANADYOMENE; de Nederlandsche schepen *Stad Amsterdam*, *Sara Lydia*, *Christiaan Huygens*, *Oud-Alblas*, *Willem Ernst*, *Vier Gebroeders*, *Albatros* en *Sumatra*.

STRAAT SUNDA doorgezeild 11 october *Sourabaija*, A. M. Swarts, van Batavia naar Pangool, en 12 dito *Johanna Maria*, J. C. F. Lupcke jr., van Batavia naar Rotterdam. — Te BATAVIA aangekomen 25 october *Goede Verwachting*, F. H. Zeylstra, *Ambarawa*, P. E. Karst, en *Johanna Hendrika*, K. Hoek, alle drie van Amsterdam, *Bato*, W. F. Broeksmit, van Dordrecht, *India*, J. A. Pronk, en *Beurs van Rotterdam*, W. C. Veenstra, van Rotterdam, *Dankbaarheid aan de NHM.*, von Lindern, van Hamburg, *Peking*, D. J. van der Meulen, van Genua, en *Vriendschap*, H. W. de Boer, van de Algoabaai; 22 dito *Palembang*, J. Hoekstra, v. Shanghai, en later *de Noord*, H. G. Pott, van Pasoeroewan, de laatste om spoedig naar Rotterdam te vertrekken. Van BATAVIA vertrokken 28 september *Java Koerier*, F. G. Reinits, naar Amsterdam; 29 dito *Jeannette*, S. Halfweg, n. Rotterdam; 6 october *Rotterdam*, P. Vis, en *Emilie*, P. F. Marker, n. Rotterdam; 13 dito *Louisa Maria*, D. Herderschee, en *van der Werf*, B. van der Plas, n. Amsterdam; 18 *Anna*, W. H. Cramer, n. Dordrecht; 24 *Borneo*, C. C. Hansen, naar Rotterdam. Van SAMARANG 30 september *Walvisch*, T. Schut, naar Joana.

AANGEKOMEN: Te SINGAPORE 25 october *Neptunus*, J. N. Snijders, v. Hartlepool. Te VALPARAISO 29 september *Hillegonda Catharina Helena*, J. C. Radeloff, van Amsterdam, en 30 dito *Voorwaarts*, J. Vink, van Vlaardingen. Te BOSTON 3 dezer *St. Helena*, T. Keus, en te NEW-YORK dien dag *Malvine*, J. R. Berghuis, beiden van Rotterdam. Te GENUA 11 *Jenny*, Olsson, van Amsterdam. Te GIBRALTAR 6 *Drie Gebroeders*, J. Venster, van Smyrna, en heeft de reis naar Amsterdam voortgezet. Te NANTES 16 *de Zwaluw*, H. C. Hubert, en *Willem en Jacobus*, L. Maasdijk, v. Rotterdam. Te HAMBURG 16 H. Kassens v. Antwerpen, J. Kröger en C. Kröger van Amsterdam. Op de ELVE 17 H. A. Harrsen van Batavia. Te BREMERHAVEN 16 M. A. Koens van Groningen. Te KIEL dien dag J. H. Top van Koningsbergen. Te HOLTENAU 16 *Elisabeth*, Engeln, met gerst van Corsoer naar Amsterdam.

VERTROKKEN: Van SHANGHAI 4 october *Adrianus en Jacobus*, P. J. van Emmerik, naar Rotterdam. Van MARSEILLE 14 dezer *Marseille*, A. J. Oltmans, naar Londen. Van BERGEN 1 *Oline Christine*, Olsen, naar Rotterdam.

UITGEKLAARD: Van ODESSA 29 november *Geertruida*, U. J. Bonjer, naar Antwerpen, Rotterdam of Amsterdam. Van CEPHALONIA 4 dezer *Fenelon*, J. Barkentien, naar Antwerpen.

Uittreksel uit de Lloydslijsten van den 17 en 18 december:

Te LONDEN aangekomen 18 W. Morton van Groningen. Bij ALDBRO 15 R. Jordan van Rotterdam naar Rochester. Te GRANGEMOUTH 13 W. Taylor; 16 R. Payne en J. Wright, alle drie van Rotterdam. Van GRANGEMOUTH vertrokken 13 T. J. Boer naar Amsterdam, en van GLASGOW 14 A. W. van der Woude naar Harlingen.

Het schip *Commerce*, kapitein de Swelgh, v. Havanna n. Antwerpen, te Falmouth binnen, heeft den 17 dezer na volbragte reparatie de reis voortgezet.

Het schip *Helena*, kapit. W. van Alewijn, van Hamburg n. Ferrol, is den 15 dezer lek te Brixham (Torbay) binnengeloopen.

De schepen *Louisa Christina*, kapitein L. C. Peters, van Suriname n. Amsterdam, en *Sallandt*, J. H. Jonker, v. Zante, zijn den 17 dezer ter reede van Deal binnengeloopen, het eerste lek, met verlies van zeilen en andere schade; het tweede om order.

GEPRAAID, op 26 gr. ZB. en 30 gr. WL., *Theodore*, Meulenbroek, van Antwerpen naar Akyab.

GESEIND, den 10 dezer, op 47 gr. NB. en 11 gr. WL., eene Nederlandsche bark, toonende vlag van het collegie Zeemanshoop met nommer 505, zijnde *de Snelheid*, kapit. J. J. Gorter, v. Amsterdam naar Suriname.

C A R G A - L IJ S T.

OCEAN, J. C. HAST, van *Londen*.

598 st. Koper en 1 k. Koopmansch., *S. A. le Vino en Co;* 332 st. Nicaraguahout en 4 b. Saffiaanhout, *Thormann en Co.;* 8 k. Indigo, *J. Hirsch en Co.;* 1 oksh. Brandewijn, *W. Erkelens;* 2 cer. Sassaparilla, *H. Braakman en Co.;* 38 kistj. Kaarsen en 10 dito Dollars, *Labouchere en Co.;* 5 Olifantstanden, *C. Balguerie en Zn.;* 3 balen Veren, *Kreglinger en Co.;* 10 pakken Koopmanschap, Diversen; 2 v. gedroogde Sprot en 1 kistje Koopmanschap, Order.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.

Te Rotterdam:

BELFAST, het Nederlandsch Kofschip *Frouwina*, kapitein *J. G. Bakker.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

BELFAST, het Nederlandsch Kofschip *Johanna Petronella*, kapit. *H. J. Visser.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

DUNDEE, het Engelsch Schoonerschip *Tay*, kapitein *David Brown.* Adres ten kantore van *George Levingston* en van *J. A. Houwens.*

LIVORNO, het Nederlandsch Schoener-Kofschip *Egberdina Anna*, kapitein *J. A. Schuring.* Adres bij *Kuyper, v. Dam en Smeer.*

LONDONDERRY, het Nederlandsch Kofschip *Jezelina*, kapitein *A. W. de Jonge.* Adres ten kantore van *Kuyper, v. Dam en Smeer.*

NAPELS, het Nederlandsch Kofschip *Marie Jeannette*, kapit. *R. H. Barelds.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

NEWRY, het Nederl. Kofschip *Magritha Hillechina*, kapit. *R. S. Oostra.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

TRIEST, het snelzeilend Nederlandsch nieuw gezinkt Galjootschip *Anna Augusta*, kapitein *A. J. Kuiper.* Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer.*

VALPARAISO, PANAMA en SAN FRANCISCO, het nieuw gebouwd en gekoperd Nederlandsch Barkschip *Everdina Elisabeth*, kapitein *C. J. Tonjes;* hebbende uitmuntende inrigtingen voor Passagiers. Adres ten kantoren van den Heer *Ed. Serruys*, en *Kuyper, van Dam en Smeer.*

Te Vlaardingen:

GIBRALTAR en MESSINA, het Nederlandsch Hoekerschip *Thetis*, kapitein *W. de Zeeuw Baggus*, om spoedig te vertrekken. Adres ten kantoren van de Heeren *Betz en Co.*, te Vlaardingen, en *Kuyper, van Dam en Smeer*, te Rotterdam.

LISSABON en GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip *Verwisseling*, kapit. *L. den Breems* Hz. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer.*

BEURS- EN MARKTBERIGTEN.

MADRID *den 13 December.* Spanje 3 per cents 34⅝ a 35; dito 4 per cents 12⅞ a ⅛; dito 5 per cents 12¾ a 13; Coupons 6¾ a 7; Rentel. Schuld 3⅞.

Den 14den. Spanje 3 per cents 34⅞ a 35; dito 5 per cents 12⅞ a ¾.

PARIJS *den 18 December.* Frankrijk 3 per cents 57. 50 a contant en 57. 60 tegen ultimo; dito 5 per cents 95. 25 a contant en 95. 35 tegen ultimo; de Actien van de Bank 2325; Napels 98. 75. Spanje 3 per cents Buitenl. 39¾; dito Binnenl. 34¾ a contant. — A contant sloten de 3 per cents Fransche fondsen 30 en de 5 per cents 25 centimes hooger dan gisteren.

Den 19den. Frankrijk 3 per cents 57. 65 a contant en tegen ultimo; dito 5 per cents 95. 30 a contant en tegen ultimo.

LONDEN *den 18 December.* De 3 per cents Geconsolideerden 96⅞ a ¾ voor rekening; de Gereduceerden 97¼ a ⅜; de Actien van de Bank 213½; Rusland, 4½ per cents, 97½; Spanje, 5 per cents, 18⅝ voor rekening; dito 3 per cents 39¾ a 40¼; Portugal, 4 per cents, 35 a cont.; Mexico 35¾ voor rekening; Peru, Uitgest., 36½; Holland, 2½ per cents, 58¾ a contant, en dito, 4 per cents, Certific., 88½ a 89½. De Wissel op Amsterdam, 17 dezer, 11, 14 a ¾; op drie maanden 11, 15½, en op Rotterdam 11, 15½.

ANTWERPEN *den 19 December.* België 2½ per cents 49¾. Spanje 5 per cents 12⅝ pap. en $12\frac{9}{16}$ geld; dito Binnenl. 3 per cents 33⅞ pap. en $33\frac{13}{16}$ geld.

AMSTERDAM *den 20 December.* Nederl. Werkel. Schuld, 2½ pc., $56\frac{9}{16}$ a $56\frac{11}{16}$, gebl. $56\frac{11}{16}$; idem, 3 pc., 66¾ a $66\frac{13}{16}$; idem, 4 pc., 87¼ a $87\frac{5}{16}$; Amortisatie-Sijndicaat, 3½ pc., 87¾. België, bij *Rothschild*, 2½ pc., 46⅞ a $46\frac{15}{16}$. Frankrijk, Cert., 3 pc., 54 a $54\frac{1}{16}$, gebl. 54. Rusland, bij *Hope en Co.*, 5 pc., 104⅞; id. 1828-1829, 5 pc., 103⅞; Neg. 1840, 4 pc., 86¼; Nieuwe Eng., 4½ pc., $93\frac{7}{16}$ a 93½. Spanje, bij *Ardoin*, 1835, 5 pc., 12¾ a 13, gebl. $12\frac{13}{16}$; id. £ 510, 5 pc., 13 a $13\frac{3}{16}$, gebl. $13\frac{1}{16}$; id. Coupons 8⅛ a $8\frac{3}{16}$; Nieuwe, 3 pc., 39¼; Binnenl., 3 pc., $33\frac{9}{16}$ a $33\frac{11}{16}$, gebl. 33⅝. Portugal, te Londen, 5 pc., 35⅝ a $35\frac{11}{16}$; id., 4 pc., 35⅜ a $35\frac{7}{16}$, gebl. 35⅜. Oostenrijk, Metaliek, 5 pc., 70½; id., 2½ pc., 37⅜; id. Nieuwe 1849, 5 pc., 75⅜ a 75½, gebl. 75⅜. Ecuador $3\frac{3}{16}$. Mexico, te Londen, 5 pc., 33 a 33¼, gebl. 33.

AMSTERDAM *den 20 December.* Hamburg 2 maanden *f* $35\frac{1}{16}$ idem zigt *f* 35⅜; Londen 2 maanden *f* 11. 67½ pap., kort *f* 11. 72½; Lissabon en Porto 3 maanden *f* 41; Petersburg 2 maanden *f* 182 pap.; Disconto 2 pc.

ROTTERDAM *den 20 December.* Nederlanden Werkel. Schuld, 2½ pc., $56\frac{11}{16}$ l. k., 56¾ h. k.; idem idem, 3 pc., 66½; idem, idem, 4 pc., 87⅛ l. k., 87⅜ h. k. Frankrijk, Cert., 3 pc., 54. Spanje, *Ardoin*, £ 170, 5 pc., $12\frac{11}{16}$ l. k., $12\frac{13}{16}$ h. k.; idem, £ 255, 5 pc., 12½; Binnenlands., a *f* 6000, 3 pc., 33⅝ l. k., $33\frac{11}{16}$ h. k.; Coupons *Ardoin*, oude en nieuwe, $8\frac{3}{16}$; Passive 4; Fransche Uitgestelde 4⅜. Portugal, te Londen, 4 pc., $35\frac{5}{16}$. Rusland, Cert. Londen, £ 100, 4½ pc., 93½. Oostenrijk, Nieuwe Metaliek, 5 pc., 75⅝ l. k., 75¾ h. k., $75\frac{11}{16}$ gebl. k.; idem, 2½ pc., 37⅝. Mexico, 1846, 5 pc., 33¼ l. k., 33⅜ h. k. Venezuela, Uitgest., £ 100, 12⅜.

ROTTERDAM *den 20 December.* Hamburg 2 maanden *f* 35, kort *f* $35\frac{5}{16}$; Parijs 2 maanden *f* 55⅞, kort *f* 56¼; Bordeaux 2 maanden *f* 55½, kort *f* 55¾; Frankfort 6 weken *f* 99¼.

AMSTERDAM *den 20 December.* Heden is alleen verkocht van GERST: 113 ℔ N. Deensche *f* 148. — De overige artikelen zonder handel. — KOOLZAAD, op 9 vaten Olie te leveren: in Dec. eerstk. £ 58. — LIJNZAAD één doen; 108, 109 ℔ Petersburger *f* 285; 108, 109 ℔ Riga *f* 260. — RAAPOLIE: op 6 w. *f* 36; Vlieg. *f* 35; 1 Dec. eerstk. *f* 34½; 1 Mei eerstk. *f* 35; 1 Sept., 1 Oct. en 1 Nov. eerstk. *f* 34½. — LIJNOLIE: op 6 w. *f* 34½; Vlieg. *f* 33½. — HENNEPOLIE: op 6 w. *f* 37½. — RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 60 a *f* 65. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 7½ a *f* 11½.

DORDRECHT *den 19 December.* Heden waren de middelprijzen der volgende Artikelen per mud: Witte Tarwe *f* 7. 20, Roode dito *f* 6. 30, Rogge *f* 5. 90, Vroege Gerst *f* 3. 80, Late dito *f* 3. 60, Ongepelde Spelt *f* 3. 80, Boekweit *f* 5. 90, Haver *f* 2. 40, Witte Boonen *f* 8. 50, Groene Erwten *f* 7. 50, Paardenboonen *f* 4. 50, Raapolie, het vat, *f* 35. 75, Lijnolie, id., *f* 35. 75, Koolzaad, het mud, *f* 10. 60, Lijnzaad, id., *f* 9. 60.

SCHIEDAM *den 20 December.* Jenever, het Nederl. Vat, zonder fust, *f* 13. 75; Amst. proef, idem idem, *f* 15. Zonder de belasting.

OPENBARE VERKOOPINGEN

VAN HUIZEN, ENZ.,

in het Notarishuis te Rotterdam,

VRIJDAG DEN 20 DECEMBER.

Het *Huis*, *Bovenhuis* en *Erve*, aan de zuidzijde van de Meent, H/8, n.° 101/110. In trekgeld *f* 3525.

N.° 1. Het *Winkelhuis* en *Erve* (ingerigt tot Handel in Verwwaren enz.), aan de oostzijde van de Hoofdsteeg, L/11, n.° 122/128. In trekgeld *f* 10100.

N.° 2. De *Tuin*, *Loods* en *Erve*, in de Vriendenlaan, aan den Hofdijk, Q/14, n.° 114/149. In trekgeld *f* 310.

N.° 1. Het *Huis* en *Erve*, aan de zuidzijde van den Haringvliet, M/12, n.° 45/46. In trekgeld *f* 10050.

N.° 2. Het *Huis* en *Erve*, over het voormalig Admiraliteits-Hof, thans genaamd het Zeekantoor, M/12, n.° 109/125. In trekgeld *f* 3375.

N.° 3. Het *Huis*, *Bovenwoningen* en *Erve* (van ouds genaamd DE HOOIWAGEN), aan de westzijde van den Groenendaal, M/12, n.° 357/417. In trekgeld *f* 1475.

N.° 4. Het *Huis*, *Bovenwoningen* en *Erve*, aan de westzijde van de Schubdevischsteeg, L/11, n.° 458/548. In trekgeld *f* 600.

N.° 5. Het *Huis* en *Erve*, als voren, L/11, n.° 474/563. In trekgeld *f* 530.

N.° 6. Het *Huis*, *Bovenkamer* en *Erve*, aan de westzijde van de Brandewijnsteeg, L/11, n.° 543/629. In trekgeld *f* 310.

N.° 7. Het *Huis*, *Bovenkamer* en *Erve*, als voren, L/11, n.° 544/630. In trekgeld *f* 300.

. OVERBOEKING

VAN GEBOUWDE EN ONGEBOUWDE EIGENDOMMEN.

Kennisgeving.

SCHOUTEN en AMBACHTSBEWAARDERS van de Polders *Beukelsdijk*, *Oost- en West-Blommersdijk*, genaamd *COOL*,

Gezien de Artikelen 184, 185, 186, 187 en 188 van de Keuren en Ordonnantien van 't Heemraadschap van Schieland,

Geven, bij deze, kennis, dat zij hun Zitdag tot Overboeking der Gebouwde en Ongebouwde Eigendommen in gemelde Polders voor dezen jare zullen houden Saturdag 28 December 1850, van des voormiddags *tien* tot des namiddags ten *één* ure, in hunne gewone Vergaderkamer in het Gebouw der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam.

En roepen zij mitsdien op alle de Eigenaren, welke zich, op eenige wijze hoegenaamd, sedert 1 December 1849 tot 1 December 1850 ingesloten, van hunne vaste goederen ontdaan hebben, en die welke op eene of andere wijze de zoodanige verkregen mogten hebben, omme op den gestelden tijd zich, ter plaatse voornoemd, te vervoegen met de noodige bewijsstukken, ten einde de Overboekingen te bewerkstelligen; zullende zij anderzins vervallen in de boeten, bij gemelde Artikelen van de Keuren en Ordonnantien van 't Heemraadschap van Schieland tegen de nalatigen bepaald, en de oude Eigenaren verpligt zijn de Polderlasten te blijven voldoen.

Eindelijk worden de Bruikers of Huurders van Gebouwde en Ongebouwde Eigendommen in gemelde Polders gelegen, bij deze herinnerd, dat zij ingevolge art. 186 der meergemelde Keuren en Ordonnantien, ten allen tijde, binnen *zes weken* nadat zij daarvan kennis hebben gekregen, verpligt zijn aan den Schout der Polder kennis te geven van den overgang van Eigendom aan eenen nieuwen Verkrijger, op de boete bij gemeld Artikel bepaald.

Aldus gedaan in onze Vergadering den 6 December 1850.

Schouten en Ambachtsbewaarders voornoemd,

P. G. J. HOOG VAN TER-AAR, *Vt.*

Heden beviel mijne geliefde Echtgenoote, E. VEEKMANS, van een' ZOON.

Zwijndrecht *den* 18 *December* 1850.

A. VAN NUGTEREN, *Chirurgijn en Vroedmeester.*

Heden verloste vrij voorspoedig van een ZOON N. Hoos, geliefde Echtgenoot van

Rotterdam *den* 20 *December* 1850.

P. A. BOER.

Mijne geliefde Echtgenoote, A. Q. H. KOLFF, is heden van eene DOCHTER bevallen.

Rotterdam *den* 17 *December* 1850.

C. D. H. DIJXHOORN.

Eenige kennisgeving.

Heden beviel van eene DOCHTER M. PARQUI, Echtgenoote van

Rotterdam *den* 17 *December* 1850.

M. H. VAN DER TAK KRABBE.

Heden overleed ons geliefd jongste Zoontje, JACOB, in den aanvalligen leeftijd van bijna 3 jaren.

Rotterdam *den* 16 *December* 1850.

J. R. MEES, *R. P. Zn.*
J. M. MEES,
VAN STOLK.

Eenige kennisgeving.

Het Kind, in welks geboorte wij ons den 10 dezer mogten verheugen, werd ons heden door den dood ontnomen.

Rotterdam *den* 17 *December* 1850.

S. A. CHABOT.
J. L. CHABOT,
BLOKHUYZEN.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed, na een smartelijk doch geduldig lijden, aan verval van krachten, mijne geliefde Echtgenoot, JANNETJE VAN DEN OEVER; zij bereikte den ouderdom van 72 jaren en 10 maanden, waarvan wij 46 jaren in gelukkige echtvereeniging mogten doorbrengen. Hoe zwaar mij dit verlies moge treffen, ik hoop Gode te zwijgen en in zijnen wil te berusten.

Rotterdam *den* 17 *December* 1850.

J. DE BRUYN.

Eenige kennisgeving.

Rotterdam 18 *December* 1850. Heden overleed, in den ouderdom van bijna 72 jaren, de Hoog Welgeboren Heer JOHAN FREDERIK Baron VAN REEDE VAN OUDTSHOORN, *Ontvanger der In- en Uitgaande Regten alhier.*

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY

zijn een onfeilbaar middel voor **Dauwworm** *en andere Huidziekten.*

Een Geneesheer te Lima, wiens Kind sedert zes jaren aan den Dauwworm leed, beproefde elk bekend middel ter genezing van deze kwaal, doch alles te vergeefs; zij was van een zoo hevigen aard, dat zij zijne eigene kunst en die van andere Genees- en Heelkundigen geheel verijdelde. Als laatste toevlugt beproefde hij de **Zalf** en **Pillen** van ***Holloway***, welke in alle gedeelten van Amerika eene groote vermaardheid hebben verkregen, en door derzelver gelukkige werking werd het Kind volkomen genezen en de Ziekte in haren oorsprong weggenomen.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **W. C. VAN DORT,** Depôthouder te **'s Gravenhage;** aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN,** te **'s Hertogenbosch;** als mede te **Londen,** Strand, 244, *Holloway's Etablissement. — Door het vermeerderd debiet zijn de* **prijzen** *thans de volgende:*

DOOSJES PILLEN van *f* 0. 90, *f* 2. 10, *f* 3. 30, *f* 7. 75, *f* 15. 50, *f* 23. 50.
POTJES ZALF...... „ - 0. 90, - 2. 10, - 3. 30, - 8. 15, - 15. 90, - 23. 90.

*** *ROTTERDAM.* — De Heer DENTZ, *Dentiste van Z. M. den Koning, van H. M. de Koningin-Moeder, van Z. K. H. prins* Frederik *der Nederlanden* en *van H. K. H. de Kroonprinses van Zweden en Noorwegen*, is alhier gearriveerd en zal tot Woensdag den 25 dezer vertoeven; gelogeerd in *den Arend*, op de Hoogstraat.

*** SPAARBANK.

De Zittingen tot Ontvangst der Spaarbank op den laatsten Woensdag der maand December en op den eersten der maand Januarij op Kersdag en Nieuwejaarsdag invallende, zullen gehouden worden op **Dingsdag** den **24 December** en op **Donderdag** den **2 Januarij** aanstaande.
A. BAKKER, *Secretaris.*

*** ***LOTERIJ van wege de Vereeniging van den H. VINCENTIUS VAN PAULO.***

De **TENTOONSTELLING** zal worden geopend op Maandag den 23 December aanstaande, in het Arm- en Weesgesticht der R. C. St. Laurenskerk, op de Hoogstraat.

De KUNST- en HANDWERKEN zullen dagelijks (uitgenomen den 1sten Kersdag) te bezigtigen zijn van des morgens 10 tot des namiddags 4 ure, terwijl de Sluiting zal plaats hebben op den 30 December daaraan volgende.

De entree is bepaald op 25 *Cents* de Persoon.

*** Al degenen welke iets te vorderen mogten hebben van, verschuldigd zijn aan, of eenige Goederen, Effecten of Papieren onder hunne berusting mogten hebben, betreffende den BOEDEL van wijlen den Heer **MUUS CASPARUS SPAT**, in leven *Openbaar Onderwijzer* te Kralingen, gewoond hebbende en den 5 December 1850 overleden aan 's Gravenweg aldaar, gelieven daarvan ten spoedigste opgave, betaling of afgifte te doen ten Kantore van de Notarissen *DALEN en LAMBERT*, aan de Zuidblaak te Rotterdam.

*** Al degenen welke iets te vorderen mogten hebben betreffende de **Timmermans-Affaire**, door *PETRUS LEONARDUS WELS, Leonardus Zoon*, en *JOHANNES WELS*, te Rotterdam, uitgeoefend geweest onder de Firma van **P. L. WELS *Lz.***, gelieven deswege hunne Rekeningen in te leveren, vóór of uiterlijk op ultimo December aanstaande, ten Huize van Eerstgenoemden, aan de Wijnhaven, wijk 2, n.° 234, te Rotterdam, door wien de **ZAAK** van af primo Januarij 1851 voor Privé-Rekening wordt voortgezet; bevelende hij zich bij voortduring aan zijne geëerde Begunstigers in hunne welwillendheid, steeds van hen genoten, en welke hij vertrouwt door eene prompte en civiele bediening zich waardig te zullen blijven maken.
P. L. WELS, *Lz.*

*** B. H. DICKE

heeft weder ontvangen **VERSCHE**

TERRINES DE FOIES GRAS.

*** De ***Jufvrouw C. HEPP***, Schildersteeg, Rotterdam, heeft ons vergund openbaar bekend te maken dat zij drie jaren achtereen aan Rheumatische Ziekten zeer veel geleden heeft, en door een **Goldbergerschen Ketting**, dien zij bij de heeren ***Klinger & Co.*** gekocht heeft, genezen is.

De **Echte KETTINGEN** met het Rosabandje zijn in de onderstaande Depôts te verkrijgen voor *f* 1. 80, *f* 2. 70, *f* 3. 60 en *f* 5. 40.

Amsterdam, Verkoophuis.	's Hage, *Sack en Co.*
Bergen-op-Zoom, *D. Pouwels.*	Hellevoetsluis, *H. G. van Steeden.*
„ *C. H. Veraart.*	Leyden, *A. Dirks.*
's Bosch, *F. L. Welsch.*	Middelburg, *J. C. Kries.*
Delft, *J. T. Wagner.*	Rotterdam, *J. A. Klinger en Co.*
Dordrecht, *J. Veth*, Jr.	Schiedam, Mej. *A. B. Roepius.*
Gouda, *A. Goedraad.*	Vlissingen, *A. M. Kalbfleisch.*
Gorcum, *H. Bodery.*	Zierikzee, *C. v. Schaick.*

En verder in bijna alle andere Steden van het Rijk.

*** In eene **Fabriek** en **Pakhuis** van **Verwwaren** verlangt men een Geschikt **PERSOON** als KNECHT, bij voorkeur Iemand die als zoodanig is werkzaam geweest en niet onervaren in het ***bereiden*** van ***Vernissen.*** Te bevragen, met *franco* Brieven aan M, bij den Boekhandelaar *CORNELIS ARRENBERG*, op de Noordblaak te Rotterdam, bij wien nog te bekomen zijn: *Verzameling van tachtig Uitgezochte Raadsels*, à 10 Cts.; — *beknopt Onderrigt in verschillende Kaartspellen*, à 75 Cts.; — *Zeldzame en Vermakelijke Kunstjes met de Kaart*, à 80 Cts.; — *de Lachverwekker*, à 50 Cts.; — *Briefstijl voor minnende harten*, à 50 Cts.; — *de Toekomst ontsluijerd, of de Onfeilbare Profeet, voor het Schoone Geslacht*, à 25 Cts.; — *Nieuwjaars-, Verjaars- en Bruilofts-Wenschen*, à 40 Cts., enz.

*** Men vraagt tegen primo Februarij eerstkomende eene **BEKWAME**

WERKMEID,

voorzien van goede Getuigen. Adres bij de Wed. *LOCKE & ZOON*, Vischsteeg alhier.

*** AANBESTEDING.

Van heden af liggen dagelijks (Zon- en Feestdagen uitgezonderd), des voormiddags van 9 tot 12, en des namiddags van 2 tot 4 ure, op het *Stads Timmerhuis*, de **Voorwaarden** ter lezing, waarop de **Leverantie** van **HOUT, SPIJKERS** en **IJZERWAREN**, voor Stads Dienst, gedurende het jaar 1851 benoodigd, aan binnen deze Stad gevestigde Handelaren, zal worden aanbesteed, en waarvoor de **Inschrijvingsbiljetten**, op Zegel geschreven, op Saturdag den 28 December 1850, aan gemeld Stads Timmerhuis, des middags ten 12 ure, zullen moeten ingeleverd zijn; zullende later bezorgde Inschrijvingen niet in aanmerking kunnen komen.
Rotterdam den 13 *December* 1850.

*** OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING.

De Notarissen *BORDEWIJK en VAN KERCKHOFF*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunne Principalen, zijn van meening om op Vrijdag den 27 December 1850, des namiddags ten 4 ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

Een hecht, sterk, welgelegen en bijzonder goed geconserveerd **HUIS**, bestaande in **Winkel-** en **Bovenhuis**, en **ERVE**, staande en gelegen binnen de stad Rotterdam aan de Noordblaak, in de Wijkverdeeling bekend oud wijk D, n.° 297, nieuw wijk 4, n.° 305, Kadaster sectie O, n.° 509. In de Grondbelasting over het thans nog loopende jaar aangeslagen tot de som van *f* 75. 78 's jaars. Te aanvaarden op 15 Februarij 1851, of zoo veel eerder als Verkoopers en Kooper nader zullen overeenkomen.

Het te veilen Perceel zal Maandag en Dingsdag 23 en 24 December 1850, en mede op den dag der veiling, van des voormiddags 10 tot des namiddags ten 4 ure, door een ieder bezigtigd kunnen worden, mits voorzien zijnde van een Permissiebiljet, door één der voornoemde Notarissen af te geven, ten wier Kantore, in den Oppert, wijk F, n.° 27, te Rotterdam, inmiddels alle nadere informatien te bekomen zijn.

*** *En vente chez H. T. HENDRIKSEN, Hoogstraat, à Rotterdam, et chez les HÉRITIERS DOORMAN, à la Haye:*

LA PRÉSERVATION

PERSONNELLE

(33e édition, traduction en français), avec 40 gravures coloriées. — Prix 5 fr., sous enveloppe.

Traité médical sur le mariage et ses secrets désordres, sur les infirmités de la jeunesse et de l'âge mûr, résultats ordinaires des premières années de la vie qui tendent à détruire toute l'énergie physique et mentale, toute passion, enfin tous les attributs de la virilité; illustré de 40 figures coloriées, sur l'anatomie, la physiologie et les maladies des organes de la génération, expliquant clairement leurs structures, usages et fonctions, et les déplorables effets produits sur eux par l'onanisme, les excès etc., avec les observations pratiques sur les habitudes secrètes des colléges, la faiblesse nerveuse, la syphilis, le rétrécissement de l'urètre, les indigestions, l'hypocondrie, la folie, les éruptions, les rhumatismes, la phthisie etc., par le Docteur Samuel La'mert, *médecin consultant,* 37, *Bedford-square, à Londres.*

Il serait à souhaiter que les parents et chefs de famille, les surveillants et directeurs d'institutions publiques et les ministres de la réligion surtout se procurassent cet excellent livre; ils empêcheraient par de sages avertissements donnés à tems, le progrès d'une triste habitude chez des jeunes gens qui, une fois abandonnés à sa fatale influence, perdent la conscience du danger et marchent à la mort à pas de géant.

Tous les exemplaires non revêtus de la signature de l'auteur doivent être considérés comme contrefaçons, et le public est prié de ne leur accorder aucune confiance.

Du même auteur également en vente:

LA SCIENCE DE LA VIE,

ou COMMENT IL FAUT VIVRE et POURQUOI IL FAUT VIVRE.

Un beau volume in 18, *orné de planches et d'un superbe portrait de* l'Auteur. — *Prix* 4 francs. — *Cet indispensable livre est le complément de la* PRÉSERVATION PERSONNELLE.

*** Door ***S. E. VAN NOOTEN***, te Schoonhoven, is op heden uitgegeven en verzonden *een hoogst belangrijk Werk voor* **Lees-Gezelschappen,** GETITELD:

HERMINE,

DOOR

ELISE.

Met een **Voorwoord** van Dr. ***G. D. J. SCHOTEL,*** 2 Deelen, 760 Bladzijden met gegrav. Vignetten. Prijs ***f* 7. 50.**

NB. Van de Voorrede van Dr. *SCHOTEL* zijn afzonderlijke Afdrukken *gratis* verkrijgbaar bij alle voorname Boekhandelaren; waaruit men den aard en de waarde van dit Werk genoegzaam kan leeren kennen.

INGEZONDEN STUKKEN.

Rotterdam.

De *Rotterdamsche Courant* van gisteren bevat als ingezonden stuk eenige beschouwingen naar aanleiding van een in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 6 dezer voorkomend artikel, betreffende de uitbreiding dezer Stad.

In de *N. R. C.* werd met nadruk de noodzakelijkheid betoogd van, — en aangedrongen op eene spoedige en verdere uitbreiding der Stad. De Schrijver in de *R. C.* schijnt het betoog van de noodzakelijkheid dier uitbreiding niet zoo geheel te beamen, althans daaruit niet het gevolg te trekken dat, zoo zij noodig is, er met *spoed* dient gehandeld te worden. *Haast u langzaam*, schijnt zijne spreuk te zijn, maar hij drukt bijzonder sterk op het laatste woord.

Daar ik beken mij met den geest en de strekking van het artikel der *N. R. C.* in het algemeen zeer goed te hebben kunnen vereenigen, en ik vooral de daarbij aangevoerde gronden juist en afdoende vond, is het natuurlijk dat ik met den Schrijver in de *R. C.* het minder eens ben, en ik neem de vrijheid op het door hem geleverde betoog eenige bescheidene bedenkingen te maken. Te meer meen ik dit te mogen doen, daar zoo in deze Stad als elders in ons Vaderland de leer » zich niet te overhaasten en nog eens te overleggen," zelden behoeft gepredikt te worden, en daar waar zij gepredikt wordt oneindig meer kans heeft ingang te vinden dan de stem die waarschuwt dat het hoog tijd is om, zonder dralen, handen aan het werk te slaan. Ik houde het voor mogelijk dat bij zeer velen mijner Stadgenooten het zoo bezadigde betoog in de *R. C.* weerklank zal gevonden hebben, misschien zelfs wel bij sommigen die, eerst met het artikel der *N. R. C.* ingenomen, nu van oordeel zijn dat het toch zoo kwaad niet is, zoo er nog wat *gewacht* wordt. Dien indruk wenschte ik weg te nemen, en, zonder mij met de verdediging van het door de *N. R. C.* geschrevene te belasten, naar mijn vermogen voor te staan datgene wat ik nuttig en noodig acht voor den bloei en het welvaren dezer Stad.

Mijne hoofdaanmerkingen op het artikel in de *R. C.* zijn tweeledig.

Vooreerst schijnt de Schrijver de groote noodzakelijkheid niet in te zien dat er aan onze Stad meerdere uitbreiding gegeven worde, en

Ten andere schijnt de Schrijver bepaald van meening dat geene uitbreiding mogelijk zij dan met opoffering, ten nadeele der Stedelijke schatkist.

Met deze stellingen des Schrijvers ben ik het ten eenenmale oneens. Ik zal trachten ze te wederleggen, en wil daartoe zijn betoog in de hoofdzaken op den voet volgen.

De Schrijver zegt dat in de Maasstraat » door veelvuldige pakhuizen voorzien wordt in de behoeften aan bergplaatsen van koopmansgoederen;" dit is niet juist uitgedrukt, immers er is slechts gedeeltelijk en gebrekkig daardoor in die behoefte voorzien. Nooit nog waren de pakhuis- en zolderhuren *zoo* hoog als thans, en als wij nu weten dat het bouwen van pakhuizen en zolders aan de ondernemers eene méér dan ruime rente verschaft, dan volgt hieruit dat de vraag naar ruimte het aanbod verre overtreft en er dus nog veel meerdere ruimte noodig is. De huren kunnen en zullen dan, meer dan waarschijnlijk, dalen; dit is in het belang **VAN HET ALGEMEEN.**

Hetzelfde is van toepassing op woonhuizen. De aan de westzijde der Stad nieuw aangebouwde huizen zijn allen verhuurd, en ben ik wel onderrigt, dan zijn ook reeds de meeste der nog in aanbouw zijnde huizen reeds verhuurd, of er is huur voor toegezegd; en dit niettegenstaande den tegenzin van velen om versch gebouwde woningen te betrekken. En is nu hiermede in de behoefte van woningen voor de steeds toenemende bevolking voorzien? Immers neen! Getuige de aandrang met welken naar woningen vooral in den gegoeden en burgerstand gezocht wordt; getuige de veelvuldige aanvrage om voorkeur, zoodra men slechts vermoedt dat een bewoner zijn huis verlaten zal; maar getuige vooral — en dit is een zuivere maatstaf — de koop- en huurprijzen der huizen te dezer Stede in vergelijking met die van andere plaatsen. Met uitzondering van geprefereerde standen in de Residentie of in de Hoofdstad, is de huurwaarde der panden gewis nergens tot zulk eene hoogte opgevoerd als hier. Kan er dan nog twijfel aan zijn dat de vraag het aanbod overtreft en dat er te weinig huizen zijn?

De welvaart die, Gode zij dank, thans onze Stad geniet, moet ons voorwaarts doen zien; welvaart leidt tot toenemende bevolking, tot uitbreiding van handel en industrie. — Is onze welvaart geene bedriegelijke — en zij is het *niet* — dan moeten en zullen er ook meer menschen komen die behoefte aan huisvesting hebben, dan moet en zal ook het getal der koopmansgoederen toenemen, waarvoor bergruimte noodig is. En zal men dan nu blijven berusten bij hetgeen bestaat, omdat op dit oogenblik niemand zonder dak is en geene koopwaren onder den blooten hemel moeten blijven liggen? Dit ware stilstand en stilstand is achteruitgang, de Schrijver zegt het zelf. — Is thans niemand zonder huisvesting, daaruit volgt niet dat niet velen hunne tegenwoordige huisvesting voor eene ruimere en betere willen verwisselen, en bij toenemende welvaart *is* dit inderdaad het geval. Liggen er thans geene goederen in de open lucht, er zoude bergplaats te kort komen wanneer de aanvoeren eens matig vermeerderden; en *moet* eene handelstad hierop niet bedacht zijn? Men kan toch moeijelijk wachten tot die meerdere goederen komen en eerst dan er aan gaan denken bergplaatsen daarvoor te bouwen. De hooge huren drukken daarenboven thans op den handel en kunnen gevoegelijk eene verlaging ondergaan.

De Schrijver spreekt, bij herhaling, van gronden aan het Nieuwe Werk die nog over zouden zijn, die naar koop- of bouwlustigen wachten. Indien daarmede het terrein bedoeld wordt waarop thans gebouwd wordt, dan geloof ik dat de Schrijver zich vergist. Immers wanneer ik wel onderrigt ben, dan hapert de overgang van zoodanige zeer weinige gronden niet aan de koopers, maar wel aan de verkoopers.

Nog eene wijk aangelegd, vol huizen voor woning en bergplaatsen voor goederen, en eer zij voltooid is, is zij in gebruik! Ik noem het geen *goed fortuin*, zoo als de Schrijver het doet, wanneer het tot nu toe gedane werk door een gunstig gevolg werd bekroond, — een goed fortuin is een resultaat van een waagstuk, of iets waarop men niet gerekend had, — maar het wèl slagen eener op goede gronden gedane onderneming, dat eene aansporing mag zijn om op dien weg verder voort te gaan, en waarbij van *overmoed* vooreerst nog geen sprake kan zijn.

De Schrijver raadt aan » *eene poos van overleg.*" Tot nu toe is die les zeker in ruime mate betracht. Hoe lang is het geleden sedert de Stedelijke Regering het plan vormde om den grond aan het Nieuwe Werk tot bebouwing te bestemmen? en hoe veel tijd verliep er van het nemen van dat besluit tot aan de uitgifte der gronden? Ik houde zulk een raad hier overbodig; hij wordt van zelfs reeds ruimschoots nageleefd. Voor overijling hier ter Stede ben ik in het minst niet bevreesd, en liever dan eene poos van overleg aan te bevelen, wilde ik der Stedelijke Regering toeroepen: » haast U, er is *periculum in mora;* de Stad zoekt zich uit te » breiden, houd die rigting niet tegen, bevorder haar, werk haar » in de hand!"

Mijne tweede aanmerking betrof de meening van den Schrijver, dat uitbreiding der Stad onafscheidelijk zijn zoude van opofferingen *ten nadeele* der stedelijke finantien. Ik geloof dat dit geene uitgemaakte zaak is, en dat het geldelijk nadeel, dat de Stad bij de onderneming aan het Nieuwe Werk ondervonden heeft, volstrekt nog niet de maatstaf behoeft te zijn voor volgende ondernemingen. En nog is het de vraag of *deze* directe geldelijke opoffering niet ruimschoots wordt en zal worden opgewogen door vermeerderde inkomsten langs andere wegen, ten gevolge van vermeerderde bevolking en toenemende welvaart? Maar ik houd het nog geheel niet voor bewezen dat de Stedelijke Regering aanzienlijke uitgaven *behoeft* te doen, of zich groote opofferingen te laten welgevallen. Het is mijn doel niet om lokale aanwijzingen te doen, maar ik *geloof* dat er wel beschikbare, doelmatig gelegene, gronden te vinden zijn, die de Stad zoude kunnen te koop aanbieden, met bepaling, hoedanig die moesten bebouwd worden. Zouden daarvoor zich geene koopers opdoen? Natuurlijk moeten die gronden dan aan hunne tegenwoordige bestemming onttrokken worden, en het is dan de vraag, welk voordeel die tegenwoordige bestemming aan de Stedelijke schatkist oplevert? De derving van huur van een stuk land, b. v., zoude, geloof ik, ligt door den verkoopprijs opgewogen of overtroffen worden, en verkoop van grond die *geene* huur opleverde (b. v. publieke weg) zoude daarentegen eene *bate* voor de schatkist zijn. Hier tegenover staat echter aankoop door de Stad van eigendommen aan anderen toebehoorende; hierin moet, gelijk van zelf spreekt, door haar met voorzigtigheid worden te werk gegaan. Maar al ontvangt de Stad bij weder-verkoop ook minder geld dan zij voor den aankoop besteedde, dan volgt daaruit voorzeker nog niet dat de Stad eene verlies gevende onderneming heeft gedaan; dat deficit kan een uitgezet kapitaal zijn dat ruime renten oplevert.

Ik geloof inderdaad dat de Stad zich geene overgroote opofferingen behoeft te laten welgevallen, indien zij aan den wensch om uitbreiding gehoor wil geven. Naar mijne meening moet de *Stad* zich niet met een groot gedeelte van het werk belasten: met bescheidenheid geloof ik dat zij aan het Nieuwe Werk *te veel* werk verrigt heeft en er gerust een goed gedeelte van had kunnen overlaten aan de ondernemers. Is mijne onderstelling juist, dan behoeft de Stedelijke Regering noch aanzienlijke opofferingen te doen, noch geldleeningen aan te gaan, noch de belastingen te verhoogen, en zal zij bij het uitbieden van gronden, in den staat zoo als ze zich bevinden, tevens in de concurrentie der koopers den juisten maatstaf vinden in hoe verre er behoefte aan — en lust tot nieuwe bouwondernemingen bestaat.

Het is geheel onnoodig in beschouwingen te treden, gelijk de Schrijver het doet, of er kapitalen en ondernemers te vinden zijn; dit moet van zelf blijken. Dat het kapitaal voor de onderneming der stoomvaart op New-York nog niet geheel is volgeteekend, doet *hier* niets ter zake: ondernemingen van scheepvaart en van het bouwen van vaste panden zijn volstrekt niet te vergelijken. Dit zij slechts in het voorbijgaan aangemerkt.

De vraag *of* er dan werkelijk nog kapitalen en ondernemers te vinden zouden zijn, en of het wenschelijk zoude zijn zoo vele kapitalen, zoo als de Schrijver zegt, te *immobiliseren*, behoeft niet door de Stedelijke Regering onderzocht te worden; dit ligt, het zij met bescheidenheid gezegd, buiten den kring harer bemoeijing, en hierdoor kom ik ten slotte nog tot eene *derde* aanmerking.

De raadgeving des Schrijvers om met de uitbreiding der Stad nog wat te wachten en nog » eene poos te overleggen", rigt zich natuurlijk tot het Stedelijk Bestuur en onderstelt in hetzelve eene zorg voor het welzijn der ingezetenen, met een toezigt — eene soort van voogdij — dat deze zich niet te diep in industriële ondernemingen begeven. Ik geloof, dat een toezigt, in dezen zin, overbodig is; dat waar zich zucht tot ondernemingen openbaart, bepaaldelijk met het doel de algemeene welvaart te bevorderen, de Regering zulke ondernemers gerust hunnen gang kan laten gaan en zich (behoudens de noodige politie-bepalingen) volstrekt niet behoeft te bekommeren over het resultaat voor de ondernemers. Over het bijeenbrengen der benoodigde kapitalen en over het meer of min wenschelijke dat die in *deze* onderneming en niet in eene *andere*, of in effecten gestoken worden, behoeft zij zich evenmin te verontrusten. De ondernemings-geest moet vrij kunnen werken; de kapitalen zullen van zelf hunnen weg wel vinden, daar waar zij het meeste nut beloven te kunnen doen, en de Regering heeft niet veel meer te doen dan eene zoodanige rigting van industrie en kapitaal den weg gemakkelijk te maken en vooral niet tegen te werken. Ik herhaal mijne onderstelling dat uitgifte van gronden ter bebouwing zonder groote opoffering zoude kunnen geschieden; ware de Stad dan niet daardoor reeds rijker en verzekerde zij zich dan niet daardoor reeds meerdere geldelijke opbrengsten langs andere wegen? Vermeerderde uitgaven die bepaaldelijk voor Stads rekening komen, als verlichting, onderhoud van havens enz., zijn dan een natuurlijk gevolg, maar hiertegen zal men toch wel geene bezwaren hebben? Men kan toch moeijelijk verlangen dat de Stad zich uitbreide, de bevolking toeneme, de handel vermeerdere en dat de uitgaven onveranderd blijven?

De behoefte aan meerdere woningen, aan meerdere pakhuizen en zolders, aan meerdere ligplaatsen voor schepen en stoombooten, spreekt luide. Het is de pligt der Regering aan die roepstem gehoor te geven. Dat zij voor hare rekening in de bouwing van huizen en pakhuizen voorzie, wordt door niemand verlangd; maar wel dat zij aan die behoefte tot uitbreiding blijve te gemoet komen, zonder angstvallig te vragen of de ondernemers daarmede voordeel zullen doen. Het daarstellen of aanwijzen van ligplaatsen voor vaartuigen daarentegen is uitsluitend van de bevoegdheid en den pligt der Regering; dit mag, maar dit *zal* zij ook niet uit het oog verliezen. Onder haar bestuur is *veel* goeds tot stand gebragt en beleeft Rotterdam een tijdperk van ontwikkeling en bloei waarop wij met dankbaarheid trotsch mogen zijn. Dit kan en zal nog toenemen, indien aan den ijver der ingezetenen door een welwillend en verlicht Bestuur te gemoet gekomen wordt.
F. B.

Rotterdam 20 *December* 1850.

Te *Rotterdam*, bij JAN ARRENBERG & Co.